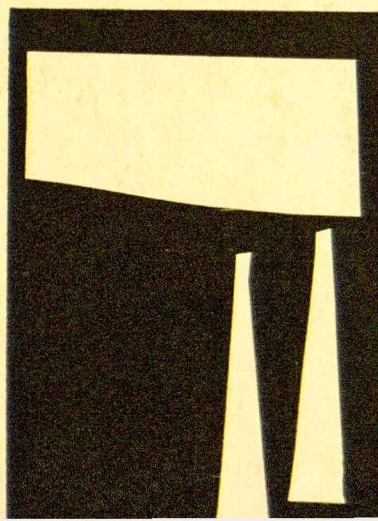
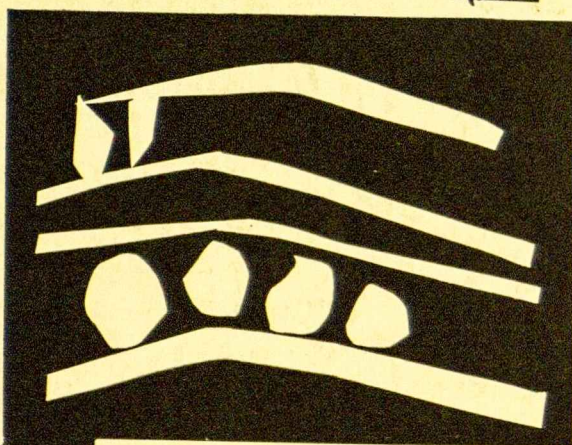
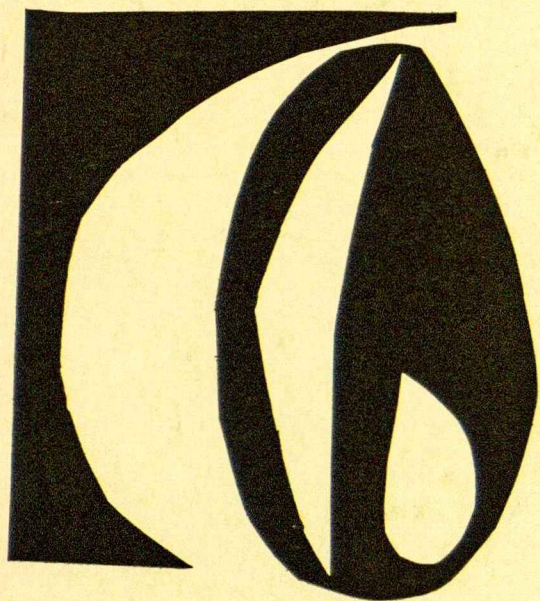

ATEITIS

GEGUŽIS, 1961, NR. 5

1961 METAI

Nr. 5

GEGUŽIS - MAY

Redakciniai Kolektyvai:

1. Rimantas Rudys, Dalia Kolbaitė, Janina Konaukaitė, Jonas Račkauskas, Rimantas Repšys, Romualdas Burneikis, Danutė Maciūnaitė, Algis Urbanavičius, Sigitas Leimonas.

2. Rimvydas Šliažas, Dalia Kučėnienė, Dalia Indreikaitė, Veronika Tijūnelytė, Petras Kaufmanas, Ramūnas Motekaitis, Jonas Šalčius, Angelė Katelytė, Giedrė Jankonytė

Šį numerį redagavo antrasis kolektyvas.

Redakcijos adresas:

ATEITIS — Redakcija
4105 So. Albany Ave.,
Chicago 32, Illinois
Tel. Virginia 7-7153

Prenumerata metams \$5.00
pagal JAV dol. kursą.

Garbės prenumerata metams \$10.00

Atskiro numerio kaina 50¢.

Administratorius Vytautas Šoliūnas

Administracijos adresas:

ATEITIS Administracija
5254 So. Trumbull Ave.,
Chicago 32, Illinois

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH
MAGAZINE

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

„ATEITIS“

5254 South Trumbull Avenue
Chicago 32, Illinois

Subscription \$5.00 per year
Single copy 50¢.

Second class postage paid at the
Chicago Post Office.

TURINYS

Kun. J. Kidyskas, S. J. — Baisi katastrofa	153
Romano Romanus — Ubi stas, studente ateitininke?	155
Ona Baužienė — Abstraktusis menas ir žiūrovas	157
Kazys Bradūnas — Vakaro daina (eil.)	158
Skalbėjos (eil.)	158
Partizanų baladė (eil.)	159
Duona (eil.)	159
Vilniaus varpai (eil.)	159
Janina Katelytė - Čikotienė — Prancūzės rašytojos	161
S. Liulevičiūtė — Religingo žmogaus romanai — Villiam Golding	163
Kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC — Kova su komunizmu	164
Ard. — Studento įspūdžiai iš Lenkijos lietuvių gyvenimo	168
Rimvydas Šliažas — Lietuviška mokykla	170
Kreivos šypsenos	172
Petras Kaufmanas — Pagalvok!	173
Spaudos apžvalga	174
Korespondencijos	176

Viršelis ir piešiniai Giedrės Jankonytės

BAISI KATASTROFA

J. Kidykas, S. J.

Didelis potvynis. Vėlyvą vakarą eini paupiu. Staiga pamatai keletą šimtų žingsnių išnešto geležinkelio pylimo. Bėgiai pakibę ore. Žinai po valandos ateisiant keleivinį traukinį. Ar galėtum ramiai traukti namo, nė nebandęs pranešti artimiausiai stočiai, ar bent policijai?

Filme „The Hoodlum Priest“, vienoje stipriausiai jaudinančių scenų, valstybės prokuroras reikalauja areštuoti ir teisti kunigą Clark. Jis esąs plėšikų sąmokslininkas. Jis tikrai žinąs, kada ir ką jo globojamieji vagys rengiasi apiplėšti, o nepranešąs policijai. Baisiai susijaudinęs kunigas atrėžia: „Kaip galiu pranešti!? Tuojau pat netekčiau jų pasitikėjimo!“ Netekus pasitikėjimo būtų baigtas jų tarpe kunigiškas darbas. Tada daugeliui tų visuomenės atmatų nebeliktų jokio šanso išgelbėti savo sielas. Jei sielos labas nestovėtų aukščiau už visas medžiagines gėrybes, aišku, kunigo Clark elgesys būtų nedovantinas.

Tiedu vaizdeliai gana gerai nubrėžia ir mano situaciją. Tikrai žinau: gyvenimo kelyje tyko baisi katastrofa. Neturiu jokio aukštesnio motyvo, kurs leistų man, kaip kunigui Clark, tylėti. Sąžinė versta verčia įspėti. Bet va, nerandu žodžių. Jei įspėsiu švelniai, manysite nesant ko jaudintis. Jei stipriai — sakysit kunigas gąsdina. Ir iš viso, kam kalbėti dvidešimtame šimtametyje apie senųjų amžių primityvios vaizduotės sukurtus baubus? Kas matė pragarą? Kur jis yra? Niekas iš jo neatėjo, niekas jo ir nežino. Kam kalbėti apie grynas spekuliacijas? Jei Dievas yra toks geras ir gailėstingas, kaip kunigai skelbia, tai pragaro būti negali.

Tegu tokios ar panašios mintys nebūtų jums patiems kilusios, tikriausiai esate jas girdėję iš kitų burnos. Ką sakėte? O ateitininkas turėtų žinoti, ką atsakyti. Pagaliau, koks ryšys „visa atnaujinti Kristuje“ su pragaru?

Tikras, kaip Kristus

Nėra pakankamai stiprių argumentų pragaro buvimui įrodyti tam, kas aklai ir užsispyręs

tebesilaiko istoriškojo metodo sugriautos nuomonės, jog Kristaus visiškai nebuvo, ir kas nepripažįsta jį esant tikru išizmoginusi Dievu. Vien protu negalima įrodyti, kad jis yra, ir lygiai negalima įrodyti, kad jo nėra. Tačiau tuo atveju lieka niekaip neišaiškinama mįslė. Religijų istorija liudija: visų kontinentų, rasių ir kultūros laipsnių žmonija buvo įsitikinusi, jog nedorėliai yra deramai nubaudžiami po mirties. Amžino pragaro tikėjimas aptinkamas visose religijose, kurioms yra žinomas dangus. Išimtyš tokios nežymios, kad galima į jas nekreipti dėmesio. (Komunistinės ir ateistinės propagandos keliu skleidžiamasis netikėjimas negalimas laikyti spontaniškai natūraliu žmonių įsitikinimu.) Šitas faktas verčia susimąstyti: kaip galėjo iš viso tokia mintis kilti ir taip visuotinai išivyrauti žmonijos sąmonėje? Nesąmonės ilgai neišsilaiko protaujančių žmonių įsitikinimuose. Jei net šviesiausios žmonijos protai, pav. toks Platonas, skaitėsi su pragaro tikrove, tai turi būt išmintingų už jį argumentų. Todėl pragaro idėja negali būti visiškai absurdas. Todėl vien proto vardan negalima jo a priori paneigti. Tiesa, ir visos žmonijos sutarimas ir tai, kad yra išmintingų argumentų už pragaro buvimą, negarantuoja, kad jis tikrai yra. Per tūkstančius metų žmonija sutarė saulę sukantis aplink žemę ir vistiek klydo. Sparnuoto arklio idėja irgi neturi nieko savyje priešingo protui, o betgi tikrovėje tokio arklio nėra. Todėl, absoliučiai, galimas dalykas, jog nepaisant visos žmonijos tikėjimo į pomirtinį gyvenimą, į nedorėlių tenai nubaudimą, į tos bausmės amžinumą, ji galėtų klysti.

Klausimas: ar galimas dalykas, kad žmogų sukūręs išmintingas ir mylis Kūrėjas paliktų jį amžinoje nežinioje, amžinoje abejonėse tokiaime lemtingame dalyke? Faktas yra tas, kad nepaliko. Jis Pats pragaro tikrovę paliudijo. Brėžte pabrėžė, nurodydamas, jog jis yra baisesnė katastrofa už mirtį.

Keturiose neilgose Evangelijose net 31 kartą minimas pragaras. Antra tiek Apaštalų Dar-

buose ir laiškuose. Trumpumo dėliai cituoju tik porą gal charakteringiausių vietų. „Eikit šalin nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, kuri prirengta velniui ir jo angelams“ (Mt. 25, 41). Atsiminkim, tai sako Kristus, Dievas, Tiesa. Jis negali klysti, nė kitus klaidinti. Kita proga jis pasakė žydams ir čia tinkamą pastabą: „Aš, šviesa, atėjau į pasaulį, kad kiekvienas kurs tiki į mane nepasiliktų tamsybėje... Tėvas, kurs mane siuntė, jis man davė paliepimą, ką turiu sakyti ir ką skelbti.“ (Jo. 12, 46 - 49). Ta šviesa sako: „Nesibijokite tų, kurie užmuša kūną, o sielos negali užmušti. Verčiau bijokite to, kurs gali ir sielą ir kūną nugramzdinti į pragarą“ (Mt. 10, 28). Ta Tiesa pataria geriau išsilupti akį, nusikirsti ranką ar koją, jei reikia, nes esą geriau įeiti į amžinąjį gyvenimą aklam ir luošam, negu su abiem akim, rankom ir kojom amžinai degti pragare. (Mt. 5, 29 - 30).

Kas tiki, jog Jėzus Kristus yra gyvojo Dievo Sūnus ir todėl tikras Dievas ir Absoliuti Tiesa, tam pragaro faktas yra absoliučiai tikras. Tikresnis negu regėtų jį savomis akimis. Tada aiški nesąmonė posakio: „Iš ten niekas neatėjo, niekas nežino“. Kristus atėjo. Kristus žino. Kristus pasakė. Tuo netikėti, tai Dievą laikyti melaigu. O tikėti Kristų Dievą, sutikti, jog jis sako tiesą, ir sykiu neigti pragaro tikrovę yra baisiausioji tragedija ir žmoniškosios paikybės bei puikybės bedugnė.

Kaikurios mįslės

Žiauriai tikras yra pragaro faktas. Lygiai tikra ir tai, kad jis yra ir liks pilnai nesuprantama paslaptis. Nežinoma, kur jis yra. Kristus nepasakė. Maža težinoma koks jis yra. Jo esmė pasakyta: „Eikit šalin nuo manęs... į amžinąją ugnį...“. Šalin nuo Dievo. Šalin nuo visos buities šaltinio. Šalin nuo šviesos. Šalin nuo gyvenimo. Šalin nuo viso gėrio. Todėl šalin nuo visos laimės. Nes kur Dievo nėra, ten tamsa, ten mirtis, blogis, nelaimė. Šviesos, gėrio, grožio, laimės trokštančiai širdžiai viso to *neatšaukiamai* netekti, štai pragaras. Ir kaip netekti? Tiktai sąmoningai, pilnu protu, laisva valia išsižadant Dievo ir tame stovyje mirštant. Tai supratęs nebeįmanoma nė kiek nesuprasti, jog pragaras nėra prieš Dievo gerumą. Ne Dievas meta žmogų pragaran, o pats žmogus jį pasirenka, atsimesdamas nuo savo Kūrėjo. Ne Dievas žiaurus žmogui, o žmogus pats sau. Cook County ligoninėje kun. P. Bimanski, S. J. nuoširdžiai kalbino mir-

čiai į akis žiūrintį komunistą apgailėti gyvenimo nuodėmės, pasakyti nors vieną savo nusikaltimą, tarti, jog jam gaila ir jis galėtų išgelbėti savo sielą. Įpykęs vyras varo kunigą šalin. „Mielasis, — sako kunigas, — aš nueisiu. Bet Tamsta eisi pragaran.“ „Gera, aš eisiu pragaran, o tu eik tuojau šalin!“ Tai taręs žmogus mirė. Prileiskim, kad jis būtų iš tiesų patekęs pragaran. Ar jis galės apkaltinti Dievą negailestingumu? Ar Viešpats nelaukė jo metų metus? Ar nedavė jam progos labai lengvai susitvarkyti? Kas kaltas, jei jis būtų pragare?

Pragaro tikrovė išryškina žmogaus laisvės mįslę. Ji parodo, kaip toli eina ta laisvė, ir kaip besąlyginiai Dievas ją gerbia, palikdamas pačiam žmogui apspręsti savo amžinąjį likimą. Pragaras įprasmina ir suteikia didžio rimtumo visoms žmogaus moralinėms pastangoms ir kovoms.

Kas beliktų Dievui daryti su maištaujančiu nedorėliu, prileidus jog nėra pragaro? Tik dvi galimybės: arba jį sunaikinti, ar priimti dangun. Ir vienu ir kitu atveju nedorėlis būtų stipresnis už Dievą. Iki akis užmerkdamas jis galėtų tyčiotis iš Dievo. Galėtų net piktžodžiauti: „Ką tu, Dieve, man padarysi? Ot, nepaisysiu tavęs ir tiek! Sunaikink mane. Neskaudėjo man iki nebuvau, neskaudės kai nebebūsiu. Bet kol esu, darysiu savo. Kas tu man? O jei nenaikinsi, tai ar anksčiau ar vėliau, vistiek turėsi priimti dangun. Ir vėl bus mano viršus, ne tavo valia!“ Jei nors kiek nusivoki, kas yra Dievas, suprasi, jog šitaip iš savęs tyčiotis jis negali leisti. Išmintis šaukia: turi būti pragaras!

Jei nebūtų pragaro, ar neatrodytų, jog Dievui vistiek, ar tu būsi nedorėlis, ar doras žmogus? Abejų toks pat paskutinis likimas. Kiekviena ištvirkėlė galėtų tyčiotis iš doros, vargą vargstančios mergaitės: „Kokia tu neišmanėlė! Ką tu turi gero iš savo „dorybės“? Man tai ir čia gerai, ir tenai bus neblogiau kaip tau!“ Nejaugi teisingumo jausmas nereikalauja kitokio likimo milijonus nekaltų žmonių išžudžiusiems tironams ir už tiesą, už meilę, už ištikimybę tautai, religijai kritusioms aukoms? Ar teisingumas nešaukia: turi būti pragaras!?

„Bet juk visiškai nėra proporcijos! Menkutis žmogus padaro kad ir didelę nuodėmę. Bet ką ji reiškia begaliniam Dievui? Nieko! Ir už tą nieką jis turi amžinai kentėti?“ Nuodėmės didumas matuojamas ne vien žmogaus ar padaromo dalyko didumu. Jis matuojamas įžeidžiamosios

UBI STAS

studente ateitininke?

Neretai nusiskundžiama, kad nerašomos korespondencijos, reportažai; kad „trūksta kontakto“, nes nėra žinių. Nerandama reikalo pranešti, ką draugovė veikia, netgi kad tam tikras vienetas dar išvis egzistuoja. Jei retkarčiais ir parašoma trumpa žinutė — pasitenkinama paminėjus keletą pavardžių. Dar gal parašoma, kas kalbėjo, bet jau tiesiog retenybė, kad pažymėtų kokios buvo jo kalbos pagrindinės mintys. Žinoma, kad visada „gražiai ir įdomiai“ kalbėjo; be „gyvų diskusijų“ ir neapsieinama. (Gaila, bet dar neteko regėti mirusių diskusijų!)

Savotiškai keista, kad niekas „nieko nerašo“. O juk turėtų būti apie ką. Nejaugi jau prieš-

jome prie to, kad mums visai neberūpėtų sąjungos reikalai. Kas tada bus toliau? Dar net gal per anksti būtų klausti „Quo vadis, studente ateitininke?“, nes, atrodo, sustojai vietoje. Kur gi bent stovi dabar, ubi stas? Atrodytų lyg tau mūsų organizacijos tikslas būtų pasislėpęs, jei nepranykęs visai; lyg nebeturėtum jokios krypties. Kam tada ta organizacija, jei savo narių netobulina ir pagaliau, kam tie nariai, jei jie savo organizacijai jokios naudos neteikia?

Formalus, sąrašinis priklausymas organizacijai, kad sąrašuose būtų daugiau pavardžių surašyta ir kad pilietis reikalui esant galėtų pasigirti „kažkokiai organizacijai“ priklausęs — kokio gi iš tokio popierinio vieneto nauda? Tai būtų netik kitų apgaudinėjimas, bet dar labiau — grynas savęs apgavimas! Tada nenuostabu, kad ir veikimas pasidaro tik „veikimas dėl veikimo“ — naudos asmenims kaip ir neduodas. Per „metinį“ susirinkimą išrenkama draugovės valdyba, parašoma „metinė“ korespondencija, kur rūpestingai sužymimos valdybos narių pavardės, vardai ir pareigos. Dar pasitaikius progai — suruošiami šokiai. Ir viskas. Tada — aišku, kodėl nerašoma nei korespondencijų, nei pranešimų — nėra apie ką.

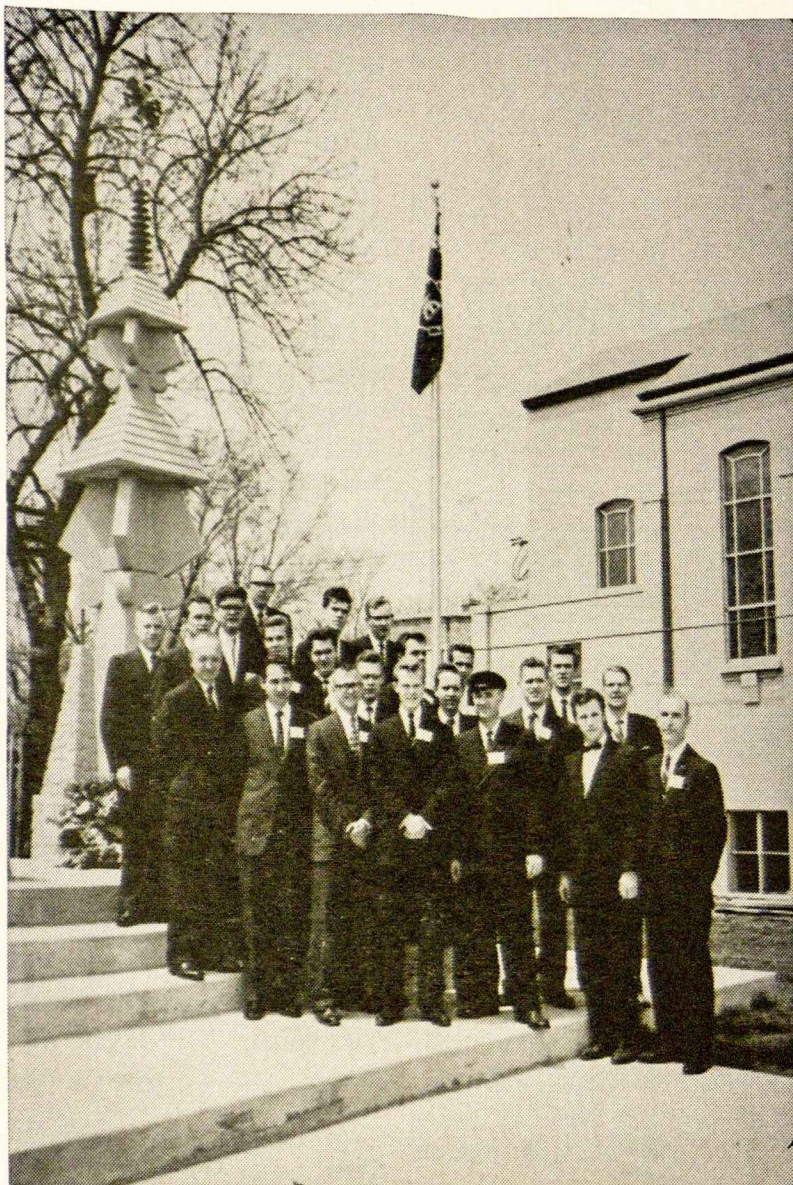
Dar gal bandoma pasiteisinti, kad nėra kada, nes laiko trūksta. Bet kaip taisyklė, tiems, kuriems laiko trūksta, dar labiau trūksta noro. Tik būdami mandagūs, vietoj „...man tai visai nerūpi...“ ar „nenoriu“, atsako anuo klasiškuoju

asmenybės orumu. Kiekvienas supras, jog ižeisti piemenėlį ar valkatą bus mažesnis nusikaltimas, negu ižeisti motiną. Valdovų ižeidimai visada griežčiau baudžiami už paprastų piliečių ižeidimus. Dievas yra begalinė didybė, begalinis gėris. Jo ižeidimas įgyja begalinės piktenybės pobūdį. Begalinę piktenybę tik begalinė bausmė gali išlyginti.

Nebėra vietos eilei kitų neaiškumų paliesti. Bet dar pažvelgtina, kokį ryšį su pragaru turi ateitininko „Visa atnaujinti Kristuje“.

Kristuje neatnaujintas žmogus neturi savyje antgamtinio dieviškosios prigimties prado arba pašvenčiamosios malonės. Tos neturėdamas, jis absoliučiai neturi galios dalyvauti dieviškajame gyvenime amžinybėje, arba, šv. Rašto žodžiais tariant, „regėti Dievą veidas į veidą“. Neatsinaujinęs žmogus, tartum laivas be vairo ir inkaro, silpnųjų, ydų, aistrų, pagundų audrose, vien

žmogiškosiomis jėgomis, negali išsilaikyti ilgesnį laiką neįpuolęs į mirtiną nuodėmę. Todėl jam išvengti pragaro yra neapsakomai maža šansų. Jei dieviškoji pagalba nebūt žmogui reikalinga amžinai nelaimėi išvengti, vargiai Dievas būtų tapęs žmogum, kentėjęs, miręs, Bažnyčią su sakramentais palikęs. Kad jis tai padarė, tai, matyt, buvo tikras reikalas. Ateitininkas tą reikalą pripažįsta ir todėl mielai naudoja sakramentais, naudoja Bažnyčia pasidaryti nauju žmogum, antru Kristumi. Gyvai ir giliai kartą pajusta pragaro tikrovę versta verčia kiekvieną ateitininką apaštalauti, t. y. padaryti ir kitiems prieinamas Kristaus malones, padėti ir jiems lengviau išvengti baisiosios katastrofos, padėti tikresniu keliu pasiekti amžinąją laimę. Daugeliui didžiųjų apaštalų ir šventųjų amžinas pragaras buvo stipriausias motyvas visiškai pasišvęsti žmonių tarnybai.

Chicagos Korp! Grandis prie Lietuvos Laisvės paminklo.
„Draugo” klišė (Foto J. Meškausko)

posakiu „neturiu laiko”. Pakol kas visi dar tebeturime po 24 val. į parą, taigi — po lygiai. Kitas reikalas, kam savo laiką skiriame, kaip jį praleidžiame.

Keista, bet gal tikrai „toks jau lietuviškas charakteris”, kad sunkesnėse sąlygose daugiau atliekama, labiau aukojamasi. Kuo sunkiau apkrautas — tuo didesnę našą neša. Gi kai sąlygos palengvėja, kai organizacija gali nebevaržoma veikti — tada mes kažkaip pasimetame. Net ir ateitininkai yra pasirodę „ateitininkiškesniais” sunkesnėse sąlygose. Kada juos persekioja — tada ateitininkai pasirodo jiems tinkamoje,

net pavydėtinoje aukštumoje. Dabar gi vien apgailestaujant tenka pripažinti, kad šiose sąlygose „ne visas progas išnaudojame”.

Nors per visą pusamžį daug kas pasikeitė, bet ateitininkai, o ypačiai studentai, iki šiol dar visada sugebėdavo pritapti prie gyvenimo. Bet tai būdavo prisitaikymas be kompromisų! Nereikėtų todėl galvoti, kad ateitininkai dabar savo jau atliko. Tebeturime savo šūkį, o tuo pačiu tebeturime ir savo nesikeičiantį tikslą. Kristus pasilieka tas pats vakar, ir šiandien, ir per amžius! (Šv. Povilas, Žyd. 13:8).

Romano Romanus

ABSTRAKTUSIS MENAS IR ŽIŪROVAS

MODERNAUS MENO parodose dažnai su-tiksime žiūrovą, besiblaškantį tarp abstrakčių paveikslų. Čia jis griebiasi katalogo, čia puola nuo vieno paveikslo prie kito skėteriodamas ran-komis, čia sustojęs pradeda pagaliau kūrinį "mė-sinėti", ar neras kur nors formos, panašios į ranką ar nosį. Galiausiai jis sušunka: — Kas čia per menas?? — ir pradeda burnoti prieš patį menininką. Norėdamas pateisinti savo nesupra-timą, kaltę jis suverčia ant kūrėjo. Tačiau tai problemos neišsprendžia.

Kas gi yra modernusis menas? Ar mes jį tinkamai suprantame ir įvertiname? Pats api-brėžimas — modernusis menas — šiandien daž-nai naudojamas plačiąja ir siaurąja prasme. Plačiąja prasme modernizmas apima maždaug 100 metų laikotarpį. Jo pradžią galime skaityti su prancūzų menininkų E. Manet ir C. Monet darbais. Tai paskiros meno srovės kaip impro-sionizmas, po-impresionizmas, ekspresionizmas, surrealizmas, dadaizmas, kubizmas ir daug kitų "izmų". Tai srovės, kurios tęsėsi penkis ar de-šimt metų, jas pakeitė kitos, dėl to eilinis žiūro-vas jose lengvai pasiklysta, kaip painiame labi-rinte.

Šiandien, tačiau, ypač šiame krašte moder-naus meno sąvoka yra sutapatinama su dabarti-ne populiaria meno srove — *abstrakčiuoju eks-presionizmu*. Tai modernizmas siaurąja prasme. Jame vyrauja abstrakti kūryba, kurioje objek-tai nebeegzistuoja, dimensijos ištirpsta, o di-džiausias dėmesys kreipiamas į linijas, plokštu-mas, formas ir spalvas, jų spontaniškumą, lanks-tumą, bei kompozicinę ekspresiją. Visa tai kar-tais iki apstulbimo veikia į žiūrovo jausminį pa-saulį. Tačiau ir ši srovė kartu su kitomis da-bartinėmis srovėmis — mašinizmu, neo-plasti-cizmu, abstrakčiuoju surrealizmu — yra daugiau eksperimentinis dalykas.

★

LIETUVIAI DAILININKAI dar gana jauni šių srovių atžvilgiu, tad sunku priskirti juos vie-nai ar kitai modernaus meno srovei. Todėl kal-bėkime apie juos bendrai, kaip apie abstraktaus meno atsovus.

Ką galime rasti bendro pas lietuvių moder-nistus? — Laisvę kurti ir laisvę galvoti. Kūry-bos laisvę galime suprasti dvejopai: kurti be prievartos (asmeninė laisvė) ir kurti be objekto. Kūryba be prievartos dailininkui palieka laisvę pasirinkti, mąstyti ir išgyventi temas pagal jo norą. Kūryba be objekto atpalaiduoja dailininką nuo aplinkos, nuo jos dimensijų. Daiktas kaipo toks jo kūryboje nebeegzistuoja. Svarbu ne turi-nys, bet pats išpildymas: spalvos, formos ir lini-jos.

★

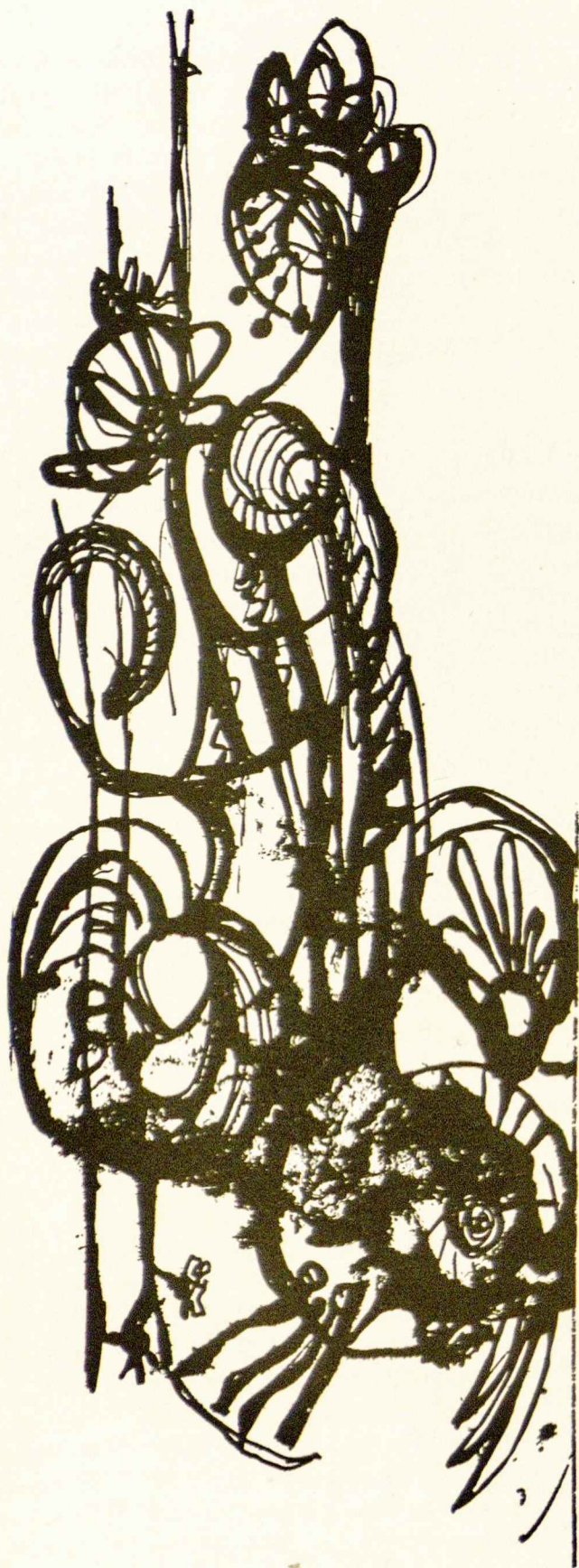
SPALVA, jos neramumas, pulsavimas bei švytėjimas kūrinio išpildyme vaidina svarbų vaidmenį. Kaip pavyzdį paimkime *Adomo Gal-diko* kūrybą, pažiūrėkime, kaip jis sprendžia spalvines problemas. Jo naujoje kūryboje spal-va vienur tampa dinamiška, veržli ir šėlstanti, kitur — tyli, lyriška, net žaisminga. Ankstyves-niuose dailininko darbuose naudoti objektai čia nereikalingi. Pati spalva prakalba į žiūrovą, jį nuteikia, sužavi, paliečia jo sielos gelmes.

Pagrindinė Adomo Galdiko kūrybos tema — peisažai. Dailininkas vedžioja žiūrovą po girios tankmę, uolynus, pajūrį, salas, pastebimai vis nutoldamas ir atitrūkdamas nuo realybės. Jo kūryboje medžiai, uolos susilieja spalvų harmo-nijoje, ir žiūrovas paskęsta fantastiškame užsi-miršime. Gera tame atrastame miško kampelyje ar pajūryje. Spalvinio tamsumo, pastebėto anks-tyvesnėje Galdiko kūryboje, nebėra; jį pakeičia šviesūs, optimistiški spalvos akordai, kurie tie-siog liete liejasi drobės paviršiuje.

★

FORMOS išraiškos pavyzdžio ieškodami, ap-sistokime prie *Juozo Bakio* keraminės kūrybos. Čia forminis apipavidalinimas yra toks stiprus, spontaniškas ir šviežias, jog žiūrovas pasijunta nejučiomis perkeltas į fantazijos pasaulį. Meis-triška judesio ekspresija, atsipalaidavusi nuo na-tūralių objektų, *per se* egzistuoja Bakio meno pasaulyje. Veltui ieškosime jo darbuose gamtinių formų; jų ten nėra. Kūrėjo rankos paliestas mo-lis įgauna gyvybės, jis juda, raitosi, vienur stie-(Tęsinys 160 psl.)

K. BRADŪNAS

VAKARO DAINA

*Temstant eisim prie tekančios upės,
Švies pirmųjų žvaigždžių spinduliai.
Tau balandžiai, ant rankų nutūpę,
Pailsės visą naktį tyliai.*

*Ko žiūri taip į žemę nustebus,
Argi slinkty jau slėniu ruduo?
Sausos gėlės saulėlydin stiebias,
Neša vasarą upių vanduo.*

*Ar gyvenam, ar sapną sapnuojam —
Kaip svajonė nuėjo diena. . .
Vakarinis dangus raudonuoja,
Girioj gęsta paklydus daina.*

*Tau balandžiai ant rankų nutūpę,
Pailsės visą naktį tyliai.
Temstant eisim prie tekančios upės,
Švies pirmųjų žvaigždžių spinduliai.*

SKALBĖJOS

*Kadais prie jauno
Ir amžino šaltinio
Vasaros vakarą
Velėdavo laumė.
Susėsdavom priešpiliuos
Pasiklausyti,
Kaip gražiausios dainos
Vandenų teliuškavimo.*

*Paskui jau seserys
Ištiesė upėje
Daugianytį rietimą.
Sustodavo mėnuo ir žvaigždės
Šiaurės padangėje
Ir prieš drobių baltumą
Nublatko.*

*Dabar ten tik motina
Skalbia, skalbia ir skalbia
Kultuve klevo
Sūrų nuo ašarų vandenį,
Nužudytų sūnų
Kruvinus marškinius.*

*Ir nei laumės,
Nei drobių audėjos
Neateina talkon.*

PARTIZANŲ BALADĖ

*Tik sušvilpė tėvas
Ir atbėgo gražūs žirgai.*

*— Ko neėdat žalios žolės?
Ko negeriat marių vandens?*

*Ir stovi žirgai,
Nė galvų nepakelia.*

*— Kaip mumis esti žalia žolė,
Kai mumis gerti marių vandenai —
Nuo qžuolo eina kraujo laštakis
Į miško gilumą.*

*Tik suplojo rankomis motina
Ir atlėkė baltos gulgės.*

*— Ko nelesat aukso grūdų?
Ko negeriat sidabro vandens?*

*Ir plūksu gulgės
Galvų nepakeldamos.*

*— Kaip mumis lesti aukso grūdai,
Kaip mumis gerti sidabro vanduo —
Per ežerą eina kraujo laštakis
Į miško gilumą.*

*Ir pravirko sesuo balsu
Ir išėjo brolių jieskoti
Kruvinu laštakiu
Į miško gilumą.*

DUONA

*Jaunas mėnuo... ramu...
Tiktai pulsą girdi.
Prie ugniakuro valgoma duona.
Duonos nemarumu
Tu tikėti imi,
Isikniaubus į liepsną raudoną.*

*Tokią naktį giliai
Pašvęsti pasėliai
Venų vingiuose brinko ir dygo.
Niekados, niekados
Nepamiršiu maldos,
Grūdo runom širdy iškaltos.*

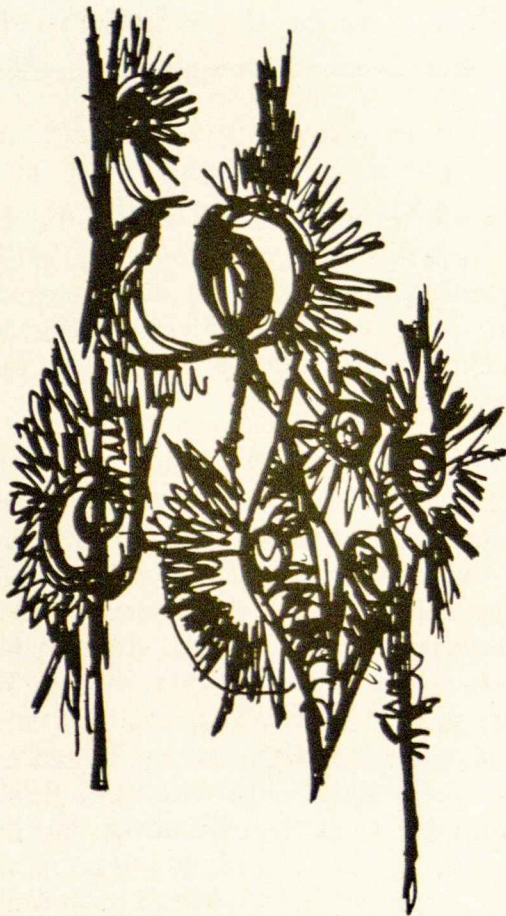
VILNIAUS VARPAI

*Mūs gyvenimas ten ir kapai —
Mes tikėjom — mus, Dieve, vedi.
Ir dabar visada man širdy
Skamba Vilniaus varpai.*

*Iš toliausių pasaulio kampų
Atsišaukia aidais Nemune,
Ir, kur eisiu, vis lydi mane
Balsas Vilniaus varpų.*

*Paklausyki!.. Ir tau ir visiems,
Kai tik audra pakils, kai sutems,
Ima gausti viltingai varpai.*

*Ir mes tikim — mus, Dieve, vedi,
Kai giliai milijonų širdy
Skamba Vilniaus varpai.*

J. Švabaitė skaito savo poeziją „Ateities“ dail. žodžio koncerte.

Nuotr. M. Matulionio

piasi aukštyn, kitur šliaužia žemyn. Tai formų šokis, kiekvieną kartą vis naujas ir įdomus, lyg neišsprendžiama mįslė. Tokį kūrinį nenuobodu stebėti — čia, atrodo, lyg iš vandens išneria Eg-lė, žalčių karalienė, ten vėl lyg Vargas šakoja, Pyktis šėlsta, Kerštas dega.

★

LINIJA lietuvių abstraktistų turbūt labiau-siai mėgstama. Ji pristato visą eilę stiprių gra-fikų. Kaip vieną pavyzdį iš jų paimkime *Romą Viesulą* ir jo vieną iš naujųjų darbų — *Dainas*. Viesulo kūryboje linija iškyla visame pilnume, ji dominuojanti, nors ne visada vienoda. Viena-me paveiksle ji plonytė kaip siūlas, sutrūkusi, pabirusi taškų taškeliais, kitame — sunki, vin-giuota, plati. Kai kur ji dinamiška, šėlstanti, skriejanti lyg vėjas, ir vėl statiška, lyg lauktų amžinybės.

Tie kintantys linijų pluoštai ir prakalba į

žiūrovą, atskleisdami menininko vaizduojamą pa-saulį. O tas jo pasaulis dažniausiai pesimistiškai sunkus, slegiantis, tik kartais su mažais pragied-rėjimais. Ir ūkininko, ir bernelio, ir mergelės, taip pat ir rugių rišėjos, piršlio ar piemenėlio veidai rimti — gyvenimo naštos slegiami. Net ir pati gamta atrodo sunkiai alsuojanti. Objektai šiuose Viesulo kūriniuose kai kur atpažįstami, bet jie visi labai atitrauktoje formoje, ir daž-niausiai jie taip įaugę į pačią paveikslo kompo-ziciją, jog gaila būtų iš jos rankioti atskiras da-lis. Žiūrovą žavi pats linijų raizginys. Jis at-skleidžia lietuviško kaimo nuotaikas, sugrąžina praeitį, lyg verčia susimąstyti, gailėtis kažko brangaus, nesugrąžinamo.

★

ABSTRAKČIOSIOS KŪRYBOS plastiniai elementai — spalva, linija ir forma — kūrėjo yra naudojami kaip priemonės išreikšti savo dvasinio pasaulio išgyvenimams. Visiškai tobu-lame kūrinyje išreikštas jausminis išgyvenimas turėtų sutapti su paties kūrėjo sielos išgyveni-mu. Juo tas santykis yra stipresnis, tuo ir me-ninė kūrinio vertė yra didesnė, kūrinys yra stipresnis savo meninės formos atžvilgiu.

Per tuos pačius plastinius elementus, nebe-naudodamas medžiaginio turinio, menininkas bando prieiti ir prie žiūrovo. Turinys pasidaro nebereikalingas. Savo perteikta menine forma kūrėjas veikia žiūrovą jau nebe medžiaginiais, bet jausminiu išgyvenimu. Jis prasiskverbia į žiūro-vo sielą nebe realia, bet abstrakčia kūryba, kur kūrinys jau nebėra gamtos ar daikto kopija. Tai yra kūrinys egzistuoja pats savyje.

Tačiau toks kūrinys nevienodai atkreipia žiūrovo dėmesį. Kultyvuoto skonio žiūrovas su-pranta, žavisi, jaučia kūrėjo išgyvenimus, susi-daro savo nuomonę apie kūrinį. Gi nekuldyvuoto skonio žiūrovas modernistų parodoje dar vis akiai tebesiblaško.

“Aš sužinojau”, tarė Robertas, “kad mirtis yra visų dalykų matas”.

“Jei tai žmonės vėl išmoktų”, atsakė senis, “visi gyvenimo santykiai patys pasikeistų”.

Hermann Kasack

iš romano “Die Stadt Hinter dem Strom”

PRANCŪZES

RAŠYTOJOS

Janina Katelytė-Čikotienė

Prancūzų literatūroje yra tik saujelė žymių moterų rašytojų. Jos vėlokai paėmė plunksną į rankas ir garsesnės yra randamos tik septynioliktame šimtmečiuje. Madeleine de Scudéry pasižymi „portretaish“ ir dviejų romanų ilgumu (kiekvienas yra po 10 tomų), Mademoiselle de Montpensier — istoriniais prisiminimais, Madame de Sévigné — įdomiais laiškais (ypač savo dukrai) ir Madame de la Fayette — pirmuoju psichologiniu romanu *La Princesse de Clèves*.

Dvi rašytojos, Madame de Staël ir George Sand, padarė ypatingai didelę įtaką devyniolikto šimtmečio romantizmui ir šių dienų literatūrai. Nes kaip negalima suprasti dabartinės Prancūzijos be prancūzų revoliucijos, taip negalima suprasti dabartinės literatūros be romantinio laikotarpio.

Madame de Staël

Prancūzijos ministerio duktė Germaine Neker gimė Paryžiuje 1766 metais. Nuo pat jaunystės dalyvaudavo savo motinos „saliono“ pokalbiuose ir neužilgo buvo žinoma kaip puiki kalbėtoja.

Būdama 15 metų Germaine pradeda rašinėti trumpus dalykėlius — daugumoje vaidinimus. Atidžiai skaito ir gilinaisi į Jean-Jacques Rousseau darbus ir yra sužavėta jo iškeltomis mintimis. Pirmą kartą randa naujas idėjas ir pavadina jas „romantiškomis“. Neužilgo ji parašo straipsnį apie Rousseau ir su entuziazmu giria jo veiklą.

1785 m. Germaine išteka už švedų ambasadoriaus Baron de Staël-Holstein. Po keliolikos metų išsiskiria ir išteka už labai jauno vyro. (Ji buvo 45 metų, o jis 23 metų).

Madame de Staël išgarsėja savo „salionu“.

Ji stebina ir traukia visus giliu galvojuimu, gudurumu ir gyva kalba. Ji remia revoliucines pastangas ir pas ją dažnai lankosi asmenys su panašiais įsitikinimais. Napoleonas žino jos nepalankumą jam ir atydziai seka jos veiklą. Populiarioje knygoje *Delphine*, Mme de Staël rašo apie moterį kovojančią prieš neteisingą ir žiaurią valdžią. Imperatorius, suerzintas šiuo įvykiu ir priskirdamas ją prie pavojingų asmenų, įsako jai apleisti Paryžių.

Mme de Staël keliauja po Italiją ir pradeda *Corrine*. Tai yra veikalas apie Italiją, kuriame vėl pasirodo moteris kovojanti už savo teises. Pora kritikų teigia, kad tai yra šaltas šios šalies apibūdinimas, nes autorė smulkmeniškai išvardina ir aprašo atskiras vietas, bet neduoda bendro vaizdo. Keliauja ji ir Vokietijoje, kur renka medžiagą savo žymiausiam veikalui. Ten susipažįsta Goethe, Schiller, Fichte ir Schlegel. Pagrindiniai ji gilinaisi į vokiečių gyvenimą ir po šešių metų darbo parašo *De l'Allemagne*, kurią mėgina išleisti Paryžiuje.

Pabaigus spausdinti pirmąją laidą įsibrauna į spaustuvę Napoleono kariai ir sunaikinę visus 10,000 egzempliorių pareikalauja jos rankraščio. Ji atiduoda pirmąją kopiją, tačiau dar vienas tekstas lieka paslėptas. Šis veikalas valdžios yra skaitomas nepatvirtintu, nes yra rašoma ne apie Prancūziją ir Napoleonas net visai nėra paminėtas.

Nuo dabar Mme de Staël ir jos artimieji yra persekiojami. Tačiau su nelegaliais dokumentais rašytojai pasiseka pasiekti Angliją.

Greitu laiku Londone vėl yra išleidžiama *De l'Allemagne*. Tai yra pirmas Vokietijos pristatymas Prancūzijai ir visai Europai. Knygoje rašytoja apibūdina visuomenę, meną, literatūrą ir filosofiją. Labiausiai pavykusi yra literatūrinė dalis. Ji giria vokiečių rašytojo laisvę ir pataria savo šalies literatams taip pat reikalauti išraiškos laisvės ir nekreipti dėmesio į taisykles, kurios varžo poeto asmenybę.

Su šiuo veikalu ji praskina kelią romantizmui, nes atsisako griežtų rašymo taisyklių ir iškelia pirmus romantinės literatūros pagrindus. Iki šiol žmogus buvo dėmesio centras, o dabar atsiveria rašytojams beribiai horizontai.

Mme. de Staël buvo žymi asmenybė tiek visuomeniniame gyvenime tiek literatūroje. Ji buvo užsispyrusio ir kovojančio būdo moteris, kuri niekada neatsisakė savo idealų. Jai buvo pasiūlyta sukurti veikalą apie Napoleoną ir pasiūlyti Paryžiuje, bet ji geriau pasirinko ištremi-

mą negu pinti imperatoriui neužtarnautą laurų vainiką.

Po Napoleono valdžios žlugimo ji grįžta į Paryžių ir dar parašo pora veikalų apie jos iškentėtas kančias ir Napoleono žiaurumą. Po ilgos ligos miršta 1817 metais.

George Sand

Lucile-Aurore Dupin, žinoma kaip rašytoja George Sand, gimė Paryžiuje 1804 metais. Jos motina buvo paprasta kaimietė, o tėvas pasituris aristokratas dvarininkas. Tėvui žuvus, jo motina Madame Dupin reikalauja, kad jaunutė Aurore gyventų su ja, nes buvo įsitikinusi, kad jos motina nepajėgs mergaitės pavyzdingai išauklėti. Todėl Aurore vaikystę praleidžia Nohant mieste. Čia būdama ji skaito sentimentalius romanus, grožisi apylinkių gamta ir žaidžia su kaimiečių vaikais. Šis gamtos pažinimas ir kaimiečių gyvenimo supratimas pasireiškia daugelyje jos raštų.

Sulaukus 13 metų Aurore yra išsiunčiama į vienuolių mokyklą. Pradžioje ji pasižymi nedrausmingumu ir užsispyrimu, tačiau po poros metų surimtėja ir pajunta šią tokį religingumą. Jos raštai dažnai dvelkia religiniu aspektu, bet asmeniniame gyvenime jo labai trūksta.

Senelės liga verčia Aurore grįžti į dvarą. Po jos mirties Aurore su motina apsigyvena Paryžiuje. Motina, matydama dukroje aristokratinę elgesį, prikaišioja jai už gyvenimą dvare ir jos palikimą. Mergaitė norėdama ištrūkti iš motinos valdžios ir tikėdama, kad susitiko su skirtinga, išteka už kaimiečio François Dudevant, sulaukus vos 18 metų.

Tačiau François pasirodo visai ne šeimos vyras. Daugiau laiko praleidžia jis su draugais negu namuose. Nemėgsta jis išsilavinusių ir idomių žmonos draugų, nes neranda su jais bendros kalbos. Net su žmona François neturi apie ką kalbėti. Aurore pamačiusi savo klaidą daug kenčia ir ilgą laiką serga. Po aštuonių metų nesantaikos jie išsiskiria ir Aurore išvažiuoja į Paryžių.

Ieškodama būdų išlaikyti du vaikus ir save ji pradeda rašyti. Drauge su Jules Sandeau parašo romaną *Rose et Blanche*, kuris yra šiltai priimamas. Tai padrąsina ją toliau rašyti ir neužilgo pasirodo pirmasis jos romanas *Indiana*, pasirašytas George Sand. Knyga turi didelį pasisekimą ir susilaukia net palankaus įvertinimo iš žinomo tų dienų kritiko Sainte-Beuve. George

Sand kaip ir Lord Byron vieną rytą sužino, kad ji yra garsi rašytoja.

Šiose pirmose autorė atskleidžia save — savo mintis, širdį, pergyvenimus, svajones, nesekmingas vedybas ir nepasitenkinimą. Šių darbų pagrindinė tema yra meilė, kuri yra nepatenkinta, kovojanti, ieškanti laisvės ir supratimo.

Antrajame rašymo laikotarpyje autorės dėmesys nukrypsta į kitus. Kyla supratimas ir entuziazmas žmogui kaip žmonijos nariui. Ji domisi visuomenės klausimais ir trokšta panaikinti neteisingumus ir skriaudas. Ji nagrinėja filosofijos klausimus ir įvairias moralės bei gyvenimo teorijas. Šie raštai nesusilaukė didelio dėmesio, nes aktualios temos prislėgė jos talentą. Iš svarbesnių veikalų čia priklauso *Consuelo* ir *Le Meunier d'Angibault*.

Trečiasis kūrimo laikotarpis yra pats sekmingiausias. G. Sand sužiba kaip geriausia ir įdomiausia rašytoja. Lyg nuvargusi nuo kovingų ankstyvų temų ji dabar sustoja prie paprasto kaimiečio. Atsiveria prieš akis jo kasdieninis gyvenimas, jo prisirišimas prie žemės ir gamtos. Gamta tampa žmogaus draugas ir pagoda. Mažai rašytojų prilygsta jos gamtos vaizdų apibūdinime. Šioje raštų grupėje randame *La Mare au Diable*, *La petite Fadette* (našlaitės gyvenimas), *François le champi* (pamestinuko gyvenimas) ir *Les Maitres Sonneurs*.

George Sand raštų kryptis pasikeičia prasidėjus 1848 metų revoliucijai. Su užsidegimu jungiasi ji į kovotojų eiles ir daug rašo politinėmis temomis. Revoliucijos nuslopinimas autorę pribloškia ir Napoleonui III perėmus valdžią ji grįžta į Nohant, kur praleidžia senatvės dienas.

Čia pradeda paskutinį rašymo laikotarpį, kuriame jaučiamas pilnas kūrybinis subrendimas. *Le Marquis de Villemer* ir *Jean de la Roche* yra žymiausi šioje grupėje.

Taip pat rašytoja skiria daug valandų vargšų ir ligonių lankymui, priežiūrai ir sušėlpimui. Apylinkės gyventojai vadina ją "la bonne dame de Nohant", kuri yra visų mylima ir kurios nerūpestinga jaunystė, anksčiau susilaukusi daug kritikos, dabar yra pamiršta. Ji miršta 1876 metais.

George Sand turėjo tikrą romantikės temperamentą. Nepaprastai laki ir turtinga vaizduotė vedė autorės plunksną per daugybę jos įvairių raštų — romanų, dramų, laiškų, kelionių įspūdžių ir prisiminimų. Autobiografijoje *Histoire de ma vie* G. Sand pabrėžia, kad ji rašė su tikslu. Nupasakodama savo gyvenimą su daugeliu kan-

RELIGINIO ŽMOGAUS ROMANAI –

S. LIULEVIČIŪTĖ

Anglų romanai iki šiol buvo stiprūs visuomenės vaizdavime. Retai kada angliškasis romanas buvo naudojamas išreikšti religinei minčiai. Gi Golding romanai visi iki šiol yra grynai tos minties atstovai. *Lord of the Flies* ir *The Inheritors* — žmogaus nupuolimo stoviui pavaizduoti, pirmoji nuodėmė vaizduojama kaip pirmasis žmogaus premedituotas aktas; *Two Deaths of Christopher Martin* — sprendžia pomirtinio gyvenimo ir sielos sąvokas; *Free Fall* žvelgia į žmogaus laisvės praradimo santykį su asmenine nuodėme.

Two Deaths of Christopher Martin

Fabulos pradžioje mes matom Christopher Martin plūduriuojantį Atlante. Jis yra pasiryžęs išsigelbėti — nusispiria aulinius batus, išpučia gelbėjimosi juostą. Pagaliau jis išmetamas viduryje Atlanto ant uolos. Likusi romano dalis ir yra aprašymas jo bandymų išlikti gyvam ir neišieiti iš proto. Šešias dienas mes jį sekam, kol pamazu jo sąmonė išslysta jam iš rankų. Ne pagal Robinson Crusoe — jis nėra geras žmogus. Anaip tol, šių šešių dienų laikotarpyje mes sužinom, jog Christopher Martin yra visiškai savanaudis, vagis, sukčius, visiškai immoralus ir intencijoj žmogžudys. Jis analizuoja save, kol jo rankos pavirsta į alkanus vėžius. Pamato save grobiku. Vieniuj regį žmogų, kuriam tarnavo; tas jį sugrauzia, kaip jis graužė kitus. Audros metu jis išprotėja ir miršta. O paskutiniame knygos sakinyje mes sužinom, kad Christopher Martin nuskendo greitai: "He didn't even have time to kick off his sea-boots."

Ir tik tada suprantam pagrindinę knygos

čių ji nori kitus paguosti ir padrašinti žengti be baimės per sunkias gyvenimo valandas.

Visi pripažįsta, kad George Sand buvo nepaprasta moteris ir garsi rašytoja. Per jos laidotuves Victor Hugo tarti žodžiai ir dabar dažnai yra kartojami: „aš sveikinu ją, nes ką ji nuveikė yra didinga ir aš dėkoju jai, nes ką ji nuveikė yra gera."

WILLIAM GOLDING

mintį — mes skaitėm apie mirusį žmogų, apie sielos kovą už amžinybę.

Nors ir miręs, Martin laikosi išsigelbėjimo minties:

"I won't die.

I can't die

Not me —

Precious," jis galvoja ir nemiršta, kol savęs nepamato visame baisume.

Martin susikūrė sau pasaulį, t. y., uola Atlante, ir jis žino, kad pasaulis nėra tikras. Jis arba miręs arba beprotis. Ir jis nutaria būt beprotis, nes jis mirt negali. Beprotybė neigia mirtį.

Jo vaizduotė sukuria Dievą, apsirengusį jūrinių drabužiais. Ir Dievas klausia:

"What do you believe in?"

Martin atsako: "The thread of my life."

Dievas: "Consider!"

"I will not consider," Martin juokiasi. "I have created you and I can create my own heaven."

O jūrininkas ramiai atsako: "You have created it."

Žaibas ateina sunaikinti Martin sukurto pasaulio. Jis miršta, atsisakęs gailestingumo, nemojęs mirti amžinybei — dangui.

Free Fall

Šią knygą ir ištisai perskaičius sunku suprasti. Čia Samuel Mountjoy ieško savo gyvenimo įvykiuose laisvės praradimo. Jis keliauja per gyvenimo įvykius ir vis randa save laisvą. Jis nejaučia kaltės už jaunojo Mountjoy klydimus; jis nejaučia, kad tas laisvas žmogus yra jis. Tik kai pamato, kad jis yra kaltas už žmogaus nuvargimą beprotnamin, Mountjoy mato vieną tikrą, realų nuodėmės rezultatą. Ten buvo nuodėmė. Jis už tai yra kaltas. Su nuodėmės pradžia jis prarado laisvę. Bausmės už tai jam nereikia, nes kiekvienas žmogus atsilyginti pats sau suranda ir prisi-taiko baisiausias bausmes, kad atsisteitų.

Tai yra vėliausios šio jaunojo rašytojo knygos. Jis daug žada anglų literatūrai.

KOVA SU KOMUNIZMU

Kova yra toks veiksmas, kuris labai priklauso nuo mūsų varžovo ir jo kovos būdų. Vienaip mes kovojame pvz. su liberalizmu, kitaip su socializmu, ir dar kitaip su komunizmu. Norint, kad mūsų kova būtų sėkmingesnė, reikia gerai pažinti savo priešą ir tiksliai savo veikimą nutaikinti į tas sritis, kuriose priešas yra pavojingas, arba kuriose galima jo kenkiančią veiklą sukludyti.

Laikydami šio metodo, mes turime atkreipti dėmesio į pagrindines komunizmo reiškimosi sritis ir įieškoti priemonių joms užkirsti kelią. Tokios pagrindinės komunizmo reiškimosi sritys yra šios: 1. Komunizmas yra bedievybės sąjūdis. 2. Komunizmas yra valstybinis totalizmas. 3. Komunizmas yra tarptautinis reiškinys. 4. Komunizmas yra žmogaus turtų atėmėjas. 5. Komunizmas yra materialistinis teorijos ir praktikos konflikto prašalintojas. 6. Komunizmas yra žmonių santykių suglaudintojas.

Šios yra gal būt pagrindinės sritys, kuriose komunizmas išsina su savo programa ir jose daro didelės įtakos pasauliui. Norėdami kovoti su komunizmu, mes turime rasti galimybes jam šiose srityse reikšmingai pasipriešinti.

1. „Pro Deo“

Vienas iš būdingiausių komunizmo bruožų yra jo kova su tikėjimu į Dievą. Dievą komunizmas nori pašalinti iš gyvenimo ir vietoje jo palikti tik kasdieninius žmogaus reikalus.

Norint kovoti su komunizmu, reikia pasisakyti už Dievą. Reikia Dievą grąžinti, kaip realų faktorių į mūsų gyvenimą. Būdinga komunistinės bedievybės priemonė yra parodyti, kad Dievas yra reikšmingas. Yra plačiai žinomas anekdotas: komunistas mokytojas siūlo mokiniams prašyti Dievo saldinių. Vaikai prašo ir negauna. Paskui jis liepia paprašyti saldinių partijos sekretoriaus, ir tas atneša saldinių.

Kaip mes įtikinėtume tuos vaikus, kad Dievas yra ir kad jis yra reikšmingas gyvenime? Mes katalikai turime stengtis taip gyventi, kad Dievas būtų reali jėga mūsų gyvenime; kad mes, kaip senovės žydų pranašai, mokėtume tikėti Dievu, net tada, kai niekas aplink mus jo nemato. Mes turime grąžinti pagarbą ne tik Dievui, bet ir žmogui, kuris tiki į Dievą. Nugalėti komunizmo mums nepasiseks, kol mes negrąžinsim pagarbos tikinčiajam žmogui. Kai visame pasaulyje grėsia bedievybė, mes turime sugebėti pagerbti

KUN. VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS,
MIC

Paskaita, skaityta Chicagos
moksleivių ateitininkų kursuose
1960 m. gruodžio 28 d.

tikintį žmogų, net jei jis nėra katalikas ar nėra krikščionis. Tokių žmonių yra pasaulyje: yra tikinčių į Dievą mahometonų, žydų, net budistų. Kovojant su klaidingom religijom nereikia nueiti pertoli ir griauti jų tikėjimo į vieną Dievą. Mums reikia plataus sąjūdžio „už Dievą“, kad nugalėtume sąjūdį einantį prieš Dievą.

2. Už laisvę

Norėdami nugalėti komunizmą mes turime iš naujo atrasti savo ryšį su Dievu. Turime įsisąmoninti, kad mūsų didvyriškumas, neatremtas Dievu, pasidaro neproporcingas, keistas. Mes pasidarome kaip žmonės, su neharmoningai išvystytais palinkimais. Didvyriškumas be Dievo galima palyginti žmogui, kurio pvz. rankos yra geležinės.

Tačiau komunizmas nėra vien ideologija. Jis yra valstybė. Dėl to mūsų kova su juo turi eiti ir valstybinėje arba politinėje plotmėje. Valstybinėje plotmėje didysis komunizmo iškrypimas yra totalizmas. Kas jis yra? Tai yra visuotinis žmogaus pavergimas valstybei. Totalinėje valstybėje nėra laisvo žmogaus. Nėra ten žmonių organizacijų, kurios visuotinai apspręstos valstybės. Žmogus ten yra tik valstybės įrankis, o ne jos kūrėjas ir laikytojas. Priverstinės darbo stovyklos, privatinės pramonės suvalstybinimas, žodžio, spaudos, religijos ir organizacijų laisvės paneigimas sovietinėje santvarkoje yra pasiekę augščiausio, ligi šiol žinomo, laipsnio.

Taigi mūsų kova su komunizmu turi eiti politinio žmonijos išlaisvinimo kryptimi. Mes turime atstovauti žmogaus teises visur, ir jas ginti. Šitas darbas turi būti varomas ne vien kultūrinėje, bet ir politinėje srityje. Mūsų priešas yra politinis faktas, dėl to ir pasipriešinimas neturi apsiriboti vien

pamokymais. Kova prieš komunistinį pavergimą turi būti varoma politiškai organizuotų veiksmų, kurie gali atstovauti pavergtųjų teises, kelti jų reikalavimus tarptautiniuose forumuose ir veiksmingai užkirsti kelią visokiems priešo aktams, visais teisėtais ir mums prieinamais būdais.

Politinė jėga daugiausiai priklauso nuo susiorganizavimo. Dėl to reikia stiprinti mūsų politinį susiorganizavimą, kad, tinkamai progai pasitaikius, būtų galima efektingai atstovauti ir apginti pavergtos mūsų tautos teises į laisvę.

Ne mažos reikšmės turi žmonijos kovoje už laisvę ir kultūrinę veiklą. Mat žmonių laisvė nėra toks dalykas, kurį galima būtų sukurti vienu plunksnos pabrėžimu. Tautų kelias į laisvę eina šimtmečiais trukusių karų, maištų, ginčų ir susiderinimų keliu. Nėra taip paprasta išbalansuoti žmonių laisvių ir jų pareigų svarstyklės ir nustatyti kiek pareigų turi atlikti žmogus valstybei ir valstybė žmogui. Daug dalykų galime išmokyti iš anglosaksų nueito valstybinio kelio. Tas kelias yra labai ilgas, sunkus ir painus. Mes paprastai matome tik jo nepasisėkimus. Bet čia yra daug ir pasisėkimų. Būdami Amerikoje neužmerkтомis akimis, galime išmokyti nemažai politinės išminties, kuri bus taip reikalinga atstatant laisvę komunizmo pavergtuose kraštuose. Laisvė pati viena ten neatsistatys. Nepakaks jai atstatyti nei karių pralieto kraujo. Reikės daug valstybinės išminties, kurios jūs galėsite jai suteikti, jei tinkamai pasiruosite.

3. Tarptautinis susipratimas

Komunizmas yra totalistinė valstybė, kitų valstybių grobėja, su kuria mes turime kovoti politinėje plotmėje. Tačiau su komunistine valstybe iškyla dar viena aplinkybė, į kurią mes turime atkreipti didelį dėmesį. Komunizmas yra tarptautinis reiškinys. Jis nori užimti visas tautas. Jis nori būti visų žmonių pripažintas. Taigi komunizmas yra ne tik politinė realybė, bet ir tarptautinė politinė realybė.

Šitokio reiškinio vakarų pasaulis neturėjo nuo Šv. Romos Imperijos laikų ir nenuostabu, kad iki šio laiko nežino, kaip su juo elgtis. (Šiek tiek panašus reiškinys buvo arabų antplūdis viduramžių laikais. Jis irgi turėjo tarptautinį pobūdį). Atskira tauta ar atskira valstybė komunizmo nugalėti negali. Šiai pergalei reikės viso laisvojo pasaulio politinės organizaci-

“ATEITIS” NUOŠIRDŽIAI DĖKOJA

visiems, kurie prisidėjo prie jos penkiasdešimt metų jubilėjaus minėjimo Chicagoje pasisiekimo.

“ATEITIS” ypatingą padėką reiškia dailiojo žodžio koncerto programos išpildytojams: V. Bogutaitei, D. Brazytei, J. Švabaitei, K. Bradūnui, Z. Kevalaitytei-Visockienei, J. Balučui, I. Paliokaitei, A. Veličkaitei, sol. E. Blandytei, sol. O. Blandytei, muz. M. Motekaičiui.

“ATEITIS” labai dėkoja minėjimo rengimo komisijos nariams E. Juknevičienei, A. Šimaitienei ir Č. Grincevičiui, Korp! “Giedra”, Korp! “Kęstutis”, stud. J. Meškauskui, Chicago studentų ateitininkų

draugovei ir Chicago moksleivių ateitininkų kuopoms, kurių nuoširdus darbas užtikrino minėjimo pasisiekimą.

“ATEITIS” dėkinga Tėvų Jėzuitų Jaunimo Centro vadovybei už nuoširdų priėmimą ir vsokeriopą talką minėjimą ruošiant.

“ATEITIS” taip pat dėkinga dienraščiui “DRAUGUI”, kuris savo skaitytojus apie minėjimą informavo, vedamuoju jubilėjaus reikšmę iškėlė ir apie minėjimą maloniai atsiliepė.

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

jos. Deja, tokios organizacijos mes dar neturime ir jos reikalo gerai nesuprantame. Gal būt, kai jūs jaunieji ateitininkai ir Jums panašūs kitų tautų žmonės atsistos visuomenės priekyje, tokia organizacija bus sudaryta. Iš mūsų visuomenės tik a. a. prof. Pakštas gyvai jautė tarptautinio susiorganizavimo reikalą kovoje su komunizmu.

Tarptautinis susiorganizavimas yra labai sunkus uždavinys. Mes nevadiname tarptautiniu susiorganizavimu tokio reiškio, kai viena tauta ar valstybė yra įjungiamą į kitą ir yra jos asimiliuojama. Tarptautinis susiorganizavimas turi būti toks, kad ir tautos išliktų sveikos, bet kada jos nebūtų ir kaip toki palaidi kšniai, kuriuos komunizmas gali lengvai praryti.

Pats komunizmo požiūris į tautas reikalauja iš mūsų naujų idėjų ir naujų darbų tarptautinio susiorganizavimo reikalu. Komunizmas apeliuoja į visas tautas, žadėdamas joms tautinę nepriklausomybę. Tuo tarpu laisvasis pasaulis net geros idėjos tuo reikalu neturi.

Mes katalikai taip pat esame šioje srityje atsilikę. Katalikiškos tautos tarp savęs bendrauja lygiai taip blogai, kaip ir nekatalikiškos (pvz. lietuviai ir lenkai). Be to, mes katalikai manome, kad mes turime popiežių, jungiantį visas tautas, tai to ir užten-

ka. Bet ištikrųjų popiežius nėra politinis faktorius. Šalia jo reikia katalikams turėti ir jų politikų susiglaudimą, kad būtų galima sėkmingai vesti kovą su komunizmu ir ypač jo propaganda.

Kas tai padarys? Gal būt, kad tuo krikščioniškų tautų cementu bus Krikščioniškosios Demokratijos vadai, kurie vis stipriau ir laimingiau reiškiasi visose katalikiškose tautose. Gal būt, kad krikščioniškų tautų bendradarbiavimo idėją išugdys šviesuomenė, išėjusi „Pax Romana“ mokyklą. Kas bebūtų tuo geradariu, bet jo mums reikia verkiant.

Jūs jaunieji ateitininkai esate pašaukti tai geriau suprasti, negu mes vyresnieji. Mes labai buvome susidomėję savo tautinės individualybės atstatymu, o jūs šią individualybę turėsite apginti, įstatydami ją į visų tautų darnią mozaiką.

4. Turtingo žmogaus ugdymas

Šalia internacionalinio komunizmo brožo, eina jo nusistatymas sukolektivinti žmonių nuosavybes ir individualios nuosavybės nepripažinti. Nors komunistinėje santvarkoje žmogus turi šiek tiek pinigų, tačiau tie pinigai kiekvieną dieną gali būti valstybės pareikalauti arba jų vertė numažinta. Tai komunistai kas keli metai ir padaro.

Mes protestuojame prieš žmogaus nuosavybės nepripažinimą ir teigiame, kad žmogus yra turtų savininkas ir jų valdytojas bei naudotojas. Mums komunistai prikiša, kad turtingas žmogus savo turtus naudoja tokiu būdu, kad kenkia visuomenės reikalams. Dėl to jie jaučiasi priversti turtus nusavinti.

Kuris kelias yra teisingas? Komunizmo ar mūsų? Iš paviršiaus atrodo, kad komunistų. Tačiau šį kelią pasirinkus, kartu pasirenkama nelaisvė ir vergija, nes pripažįstama, kad žmogus negali būti turto šeimininkas. Iš kitos pusės, pasirinkus pirmąjį kelią, yra rizikuojama, kad žmonių gyvenime nebus visuotinio lygumo ir kad bus sunku išvengti kaikurių skriaudų.

Klausimas yra sunkus. Tačiau komunistinis jo sprendimo būdas ne tiek jį išsprendžia, kiek visuomenę apgauna. Vietoj visiems pripažinus teisę valdyti turtą, jis jo valdymą paveda keliui valdininkų.

Norėdami nugalėti komunistinę turto valdymo sistemą mes turime ugdyti naujo tipo turtingą žmogų. Kaip tas žmogus turėtų atrodyti? Jis pirmiausiai turėtų būti ne toks, koks jis yra dabar: kuris renka įkyriai centą prie cento, kad būtų turtingas. Mūsų norimas turtingas žmogus turėtų būti ne toks, kuris moka turtus sutelkti, bet kuris moka juos valdyti.

Paimkime pavyzdį. Štai jūs už 10

Publika jubilėinio koncerto metu.

Nuotr. A. Gulbinsko

metų kiekvienas turėsite metinių pajamų 24,000 dolerių. Ar jūs žinote, ką jūs su tais pinigais darysite? Ar yra toks mokslas, kuris jus mokina tvarkyti savo šeimos biudžetą: kiek išleisti pragyvenimui, kiek pramogai, kiek santaupoms, kiek vaikų mokymui, kiek artimui šelpti, kiek tėvams globoti ir t. t. Gal būt jūs turėsite kursą apie valstybės biudžeto tvarkymą, apie įmonės biudžeto sudarymą, bet aš abejoju, ar jūs turėsite pamokų, kaip turtingas žmogus turi visuomeniškai tvarkyti savo biudžetą. Bet jeigu mes norime nugalėti komunizmo pavergtą ir beturčiu paverstą žmogų, mes turime sukurti **tobulo turtingo žmogaus idealą**. Be šio idealo mes komunizmo nenugalėsime.

Gal būt jums keista, kad aš šiandien kalbu ne apie atsisakymą turto, bet apie teisę į turtus. Mūsų laikai tačiau yra ne šv. Pranciškaus Asyžiečio laikai, kad užteko turtų atsisakymo norint išspręsti socialines problemas. Šiandien vargšas yra atėmęs mūsų turtus ir savo varginga materialistiška dvasia bei geležine ranka juos valdo. Šiandien mūsų idealu yra turtingas žmogus, kuris didelius Dievo, Kultūros ir artimo meilės darbus sugebėtų atlikti savo paties apsisprendimu ir savo paties turtu.

Daug klausimų reiktų čia išsiaiškinti; daug problemų išspręsti; reiktų sukurti visai naują laisvo žmogaus eko-

nomijos mokslą, tačiau to padaryti aš negaliu. Tai padaryti reikės Jums, ateinančiai ateitininkijos kartai.

5. Teorijos ir praktikos vienybė

Prieš baigiant kovos su komunizmu priemonių apžvalgą reikia sustoti dar prie dviejų ginklų rūšių, kuriais labai vykusiai naudojasi komunizmas ir kurių dėka jis įgyja daug laimėjimų ir mums padaro daug žalos. Šios jų vykusiai naudojamos kovos priemonės kyla iš jų materialistinės filosofijos ir labai stipriai pabrėžto bendruomeninio gyvenimo.

Pirmiausiai truputį sustokime prie materialistinės filosofijos. Šios filosofijos dėka komunizmas turi labai **vieningą** pasaulėžiūrą. Jiems nereikia derinti dvasios ir medžiagos reikalavimų žmogui. Pati komunistinė dvasia yra ne kas kito ir ne kas daugiau kaip medžiaginių žmogaus reikalų dvasia. Dėl to komunistinis veikėjas, jei jis yra įsitikinęs komunistas, neturi išvidinio suskilimo pavojaus. Ne toks yra krikščionis. Net geriausias krikščionis jaučia konfliktą tarp savo idealų ir savo gyvenimo. Tą konfliktą jaučiame ne mes vieni. Jį jautė jau ir apaštalas Povilas, sakydamas, kad jis savyje jaučia kitą įstatymą, besipriešinantį malonės įstatymui. Mūsų laikų šviesuomenėje šis konfliktas yra nuėjęs taip toli, kad ji ne kartą išgyvena didelį išvidinį skilimą. N kartą vakarų kultūros žmo-

gus turi gerų idėjų, bet jis nei piršto nepajudina jų įgyvendinimui. Ir šitą mūsų silpnybę labai gerai pažįsta komunizmas ir stengiasi ją išnaudoti.

David Guest, jaunas anglų teoretikas komunistas, savanoriškai žuvęs už komunizmą Ispanijos Kare, rašo, kad ant idealistinės filosofijos pagrindo, bent tokios, kokia yra pas Hegelį, nėra įmanoma be materialistinės filosofijos pagalbos **suderinti teoriją ir praktiką** („Dialektical materialism“ 69 psl.). Pasak jo, teorijos ir praktikos suderinimą yra atlikę Marksas, Engelisas ir Leninas. Teorijos ir praktikos vienybė yra pagrindinis šios filosofijos principas (40 psl.).

Tai yra mums krikščionims skaudus priekaištas. Ir juo kas yra geresnis krikščionis, tuo labiau šio priekaišto skaudumą turi jausti. Kaip gėdingai skamba šis priekaištas mums, kurie išpažįstame tokį idėjos ir praktikos suderinimą, kurį įvykdė antrasis šv. Trejybės Asmuo. Ir šio suderinimo rezultatas buvo ne kokia teorija, bet gyvas žmogus Jėzus Kristus, kurs savo ruožtu yra šaltinis priemonių mums suderinti savyje idėjos ir praktikos reikalavimus. Gerai šį uždavinį suprato Šalkauskis, statydamas prieš krikščionies akis ne tik gyvenamojo momento uždavinius, bet ir idėjos reikalavimus.

Kas bebūtų, komunizmas mums yra didelis praktinio gyvenimo iššaukimas. Komunizmo nugalės niekas kitas,

Ateitininkų Federacijos Taryba posėdžiauja Čikagoje.

Nuotr. A. Gulbinsko

kaip didelis praktikas, kuris sugebės į realųjį gyvenimą įvesti idealo reikavimus. Nėra abejonės, kad ateitininkai, labiau negu kas kitas, yra pašaukti išugdyti iš savo tarpo komunizmo pergalės sistemą ir tuos žmones, kurie jį nugalės.

Reikia pridurti, kad nors komunizmas labai lengvai randa teorijos ir praktikos vienybę, tačiau kaip tik pačioje jų sukurtoje praktikoje ši vienybė pasirodo labai nevykusi. Ji yra ne kas kitas, kaip prievartinė valstybė, priverstinio darbo stovykla ir visuotinis neturtas. Tačiau teorijoje ši materialistinė idėja daug kam atrodo lengva ir graži.

6. Naujos rūšies prekybininkas

Dar vienas komunizmo ginklas, prieš kurį mes turime rasti savo ginklą, yra stipriai pabrėžtas bendruomeninis gyvenimas. Jau pats komunizmo vardas reiškia bendruomeniškumą. Šalia to, viso pasaulio komunistai atsisakė visų asmeniui pavadinti ir pasiliko tik viena: draugas. Turtų nusavinimas taip pat reiškia žmonių subendrinimą: žmonės turi naudotis tomis pačiomis žemiškomis priemonėmis ir gėrybėmis. Pagaliau, darbo bendrumas žmones daro vienus nuo kitų priklausomus ir gamyboje. Dėl to visa komunistinė visuomenė yra kiek galint suglaudinta, jei ne suspausta, bendruomenė.

Šis suglaudėjimas nėra vien išorinis komunizmo reiškinys. Komunizme

kiekvienas žmogus turi teisę į kitą žmogų ir šia teise be atodairos naudojasi, reikalui esant kitą žmogų net sunaikindamas.

Pasak komunizmo manifesto, komunizmas kyla ne iš kokio mokslo ar teorijos, bet „iš aktualių klasių kovos santykių“. Tarpusavis santykiavimas yra toks svarbus dalykas, kad yra svarbesnis ir už santykiaujančius individus. Individualizmas yra viena iš žmonijos blogybių, kurią komunizmas nori sunaikinti. Kad jis benaikindamas individualizmą sukuria bevardę pavergtų žmonių masę, jis į tai nekreipia dėmesio.

Kaip mes turime laikytis šios žmonių bendrybės, kurią komunizmas kuria, atžvilgiu?

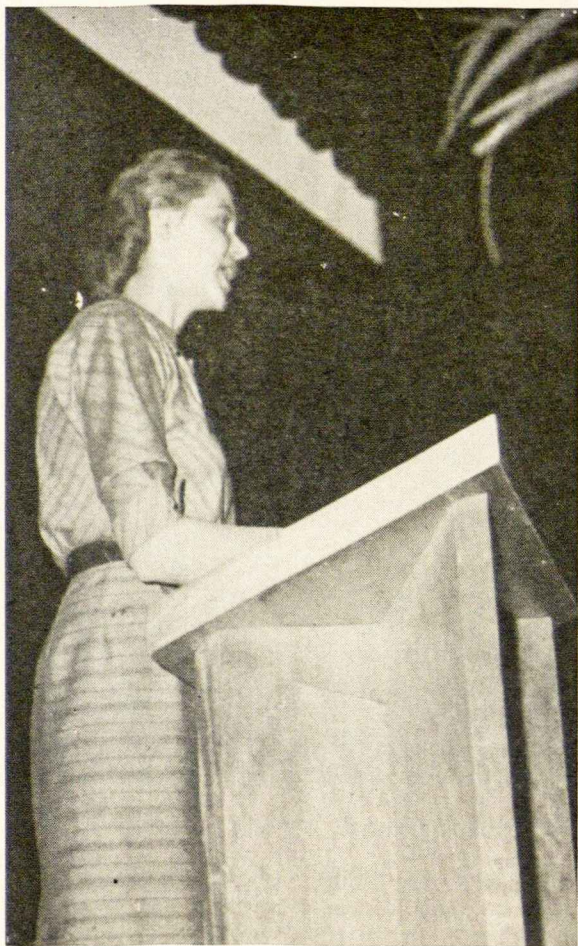
Visų pirma, mes turime prisipažinti, kad esame pasidarę per dideli individualistai ir permažai kreipiame dėmesio į savo artimą. Iš kitos tačiau pusės mes turime sakyti, kad nors ir labiausiai mes akcentuojame konkrečių

žmonių tarpusavę meilę, mes tačiau neiname taip toli, kad išnyktų skirtumas tarp Tu ir Aš.

Taigi, kovodami su komunizmo žmonių subendrinimu, mes turime stiprinti mūsų visuomenėje įvairius ryšius. Mes negalime pasilikti abejingi nei dėl vieno savo artimo, ką jis mano, kaip jis tiki, ar kaip jis elgiasi. Mums reikia grįžti į pirmųjų amžių tarpusavio ryšio supratimą. Vadinamo antrojo Klemenso laiško autorius gali būti mums šitokio neabejingumo vienas kitą atžvilgiu pavyzdys. Jis sakosi, kad **tas, kuris jo mokymo paklausys, išgelbės ne tik save, bet ir tą, kuris mokiną** („The apostolic fathers“ 1946, 75). Mes, šių laikų krikščionys, esame per daug individualistai, nes nemanome, kad mūsų pačių išganymas priklausytų nuo tų, kuriems mes tikėjimą paliudijame. Mes nekartą manome, kad mums užtenka rūpintis vien savimi. Komunizmas, tuo tarpu, kaip didelė grėsmė, kylanti iš artimo pusės, pri-

Antra vertus, reikia pripažinti, kad bet kuris mokyklinis lavinimas yra nepakankamas tikram intelektualiniam protininkų išsilavinimui. Todėl yra reikalinga ir minėta laisva skaityba ir dalyvavimas lavinimosi rateliuose.

Stasys Šalkauskis

V. Bogutaitė skaito savo poeziją „Ateities“ jubilėjiniame koncerte
Nuotr. M. Matulionio

STUDENTO ĮSPŪDŽIAI

IŠ LENKIJOS

LIETUVIŲ GYVENIMO

Už dabartinių Lietuvos ribų šiuo metu Europoje yra tik trys lietuvių gimnazijos: Castelnuovo, Huettenfeldo ir Punsko. Nors ir labai skirtingos savo dydžiu ir savo padėtimi, visos jos turi ir panašių problemų ir vienodų vilčių.

Apie dešimties tūkstančių gyventojų Punsco miestelis stovi tik keletas kilometrų nuo spygliuotų sovietų užtvarų. Jis ir jo apylinkės šiuo metu yra administruojamos lenkų valdžios, tačiau lenkų ten labai maža. Apylinkių gamta charakteringai lietuviška, žmonės dar gali dirbti savo žemėje ir savo sodybose, bažnyčioje lietuviškos pamaldos ir lietuviai kunigai.

Iš Punsco vidurinės mokyklos kas metai išeina būrelis abiturientų ir išvažinėja studijuoti į didesnius Lenkijos miestus. Daugiausia lietuvių studentų yra Varšuvoje ir Dancige, taip pat nemaža lietuvių studijuoja ir Štetine, Poznanėje, Vroclave bei Krokuvoje. Organizuoti tačiau tėra tik Varšuvoje; kitur niekas tam nerodo didelio noro ir nededa jokių pastangų. Kadangi jaunimas yra pagrindinė kultūrinio gyvenimo atrama, tas skaudžiai atsiliepia į visą Lenkijos lietuvių padėtį.

Kodėl taip yra? Ar galima visą bėdą verstį vien tik ant jaunimo — arba ant komunizmo, kuris visur darosi vis bendresniu ir vis lengvesniu pasiteisinimu dėl savo paties neatliktų pareigų ir neišnaudotų progų?

Punske randasi Lenkijos Lietuvių Centro Taryba, kuri yra taip stipriai lenkų valdžios finansuojama, kaip jokia kita lietuviška organizacija kurioj kitoj šaly. Atrodytų, kad toks lietuvių būrys tokiose sąlygose, nejausdamas jokios diskriminacijos, jokio nuolatinio pavojaus ir netgi nuolatos krašto administratorių skatinamas, galėtų daug padaryti?

Tačiau šios galimybės mažai ką domina. Punsco gimnazijai trūksta mokytojų, gi baigę aukštąsias Lenkijos mokyklas lietuviai nenori į Punkską vykti — net ir tada, kai Punkskas

mena mums reikalą rūpintis kiekvienu savo artimu, kiekvienu žmogui.

Kaip jau minėjome, kovą su komunizmu bus galima laimėti ne idėjinėje, bet labai konkretinėje srityje. Reikės žmonių, kurie savo artimo meile sugebės nugalėti ir individualistinį artimo nepaisymą ir komunistinį artimo asmens pavergimą.

Santykių srityje reikės visai naujo tipo žmogaus, kuris sugebės ryšius laikyti su kitais, bet jų nepavergti, nei savęs neišsižadėti. Kadangi tas žmogus turės būti labai konkretus ir tarpininkauti ne tarp beturčių asmenų, jis turės būti visai naujos rūšies ir naujo tipo prekybininkas. Jis turės atstatyti per amžius suterštą ir retai kada apvalytą prekybininko vardą.

Gal kas sakys, kad tai yra beviltiškas uždavinys; kad prekybininkas, atsižvelgiant į visas jo veikimo aplinkybes, vargiai ar galės būti augštai doras žmogus. Bet jei kas šios vilties neturi, tai tiems aš norėčiau pasakyti, kad ir komunizmo išvidinis nugalėjimas tokiu atveju nėra įmanomas. Jei nebus tokio prekybininko, kuris bus daugiau panašus į šiandieninį visuo-

menininką, negu į prekybininką, tai pasiliks savo pareigose komunizmo pastatytas valdininkas, kuris skirstys pasaulio vertybes pagal kieno iš šalies nustatytą saiką ir matą, o ne pagal individualaus žmogaus norus ir reikalus.

Aš tikiu, kad jaunoji ateitininkija supras šiuos didelius uždavinius, kuriuos mums kelia komunizmas ir ras būdą visoms jo keliamoms grėsmėms veiksmingai pasipriešinti.

~~~~~  
*„Ateitis“ sveikina*  
**DANUTĘ INDREIKAITĘ**  
*ir*  
**SKIRMUNTĄ RADVILĄ,**  
**NIJOLĘ JASĖNAITĘ**  
*ir*  
**ANTANĄ PUPIŲ**  
*sukūrusius lietuviškas*  
*šeimas*  
 ~~~~~


Kun. A. Lipniūno moksleivių at-kų kuopa Čikagoje

Nuotr. A. Gulbinsko

yra jo gimtinė. Aiškinasi, kad tai vien mažas užkampio miestelis, nesudaran-tis tinkamų rėmų jo kūrybinėms ga-lioms pasireikšti — ir mieliau jau vyk-do “kūrybinį darbą” Varšuvos kavinė-se.

Varšuvoje pamažu koncentruojasi visa lietuviškoji inteligentija. Varšu-vos Lietuvių Skyrius turi nemažas pa-talpas (didesnes negu čekų ir ukrainie-čių), apie tūkstančio lietuviškų knygų biblioteką ir, žinoma, būrį lietuviško jaunimo.

Visa tik “bėda”, tačiau, kad Varšu-vos skyrių finansuoja Centro Taryba iš Punske. Nenorėdami būti nuo “pro-vincijos”, tegu ir lietuviškesnės už Varšuvos apylinkes, priklausydami, Varšuvos inteligentai siekia, kad Centro Taryba būtų perkelta pas juos. Tik tada, sako jie, galėsime pasireikšti visuomenėje rimtais kultūriniais dar-bais. Gi šiuo metu tenka visą energi-ją sukaupti, kad vieniems už kitus aukščiau atsistoti. Vyksta didžiulis tarpusavio susirašinėjimas, keliami ir vėl lyginami nesutarimai, taip kad ką nors konkrečiai nuveikti, beveik ne-belieka nei laiko, nei jėgų.

Dancige ir Štetine nėra net vietinio lietuvių skyriaus. Gal didžiausia šio liūdno fakto priežastis yra ta, kad “litvino” vardas ten nemaloniai skam-ba kai kurių vietinių repatriantų len-kų ausyse. Dėl tautinės savigarbos menkumo ir nebuvimo drąsos ten lie-tuvių gyvenimas praktiškai yra miręs.

Dėl tos pačios priežasties nėra lietu-vių skyriaus ir Poznanėje.

Visai priešingai yra Krokuvoje. Čia lietuviai susilaukia didžiausių simpa-tijų ir susidomėjimo. Krokuvos ir Vroclavo lietuvių skyriai ruošia susi-rinkimus, parodas bei paskaitas, o pa-čioje Krokuvoje yra net nuolatiniai lietuvių kalbos kursai lenkams. Lietu-vių čia tačiau labai mažai, turi dirbti vieni kitų beveik nepalaikomi ir nors tas juos apsaugoja nuo bandymų vi-siems pirmauti, platesnis veikimas yra tikrai sunkus.

Bendrai visą Lenkijos lietuvių vei-kimą vertinant, iš Lietuvos atvykusį lietuvių labiausia stebina didžiulių ir retų galimybių neišnaudojimas. Yra suteikta galimybė leisti laikraštį, bet nepajėgiama sudaryti redakcijos. Yra galimybė sukurti pajėgų, galintį pla-čiau pasireikšti tautinių šokių an-samblį ir chorą — bet jokių rezulta-tų. Netruksta nieko; nei finansinės pa-ramos, nei nuolatinių paskatinimų iš šalies; patalpų yra daugiau negu rei-kia. Nėra tik savo garbės ir savo naudos labiau už viską neieškančių žmonių. Kiekvienais metais yra karš-tai sukritikuojamas senasis Centro Ta-rybos vadovas ir renkamas “su dide-lėmis viltimis” naujas, ir kiekvienais metais apsiviliama. Apsiviliama, nes “viltys” nerealiai: kiekvienas tikisi mažiausia darbo ir daugiausia garbės. Tiek renkantieji, tiek tie, kurie renka-mi.

Atrodytų, tarsi įgimtas lietuvių su-

gebėjimas valdyti, taip puikiai pasi-reiškęs sukuriant imperiją Vytauto laikais, tarpusavyje išsigimsta į nenu-galimą viešpatavimo maniją, suardan-čią visas bendro darbo viltis. Tik jei anksčiau jaunimas bent dar varžėsi šioje srityje su vyresniaisiais, dabar jis yra daugiau linkęs, nesibaigiančių ginčų akivaizdoje, užsidaryti ir pasi-duoti sustingimui — arba protestuoti vien visišku atsiskyrimu ir nutautimu. Paskutinioji problema tačiau skaudžiai liečia ne vien tik Lenkiją — nedaug ką geresnis įspūdis net ir visai laisva-me pasaulyje.

Mažiausia tai gal vistik jaučiasi pa-čiame Punske. Sava žemė po kojomis ir vaizdas krašto, žmonių, pastatų už spygliuotų vielų, apsaugoja ten esan-čius nuo malonaus klaidžiojimo savo “dvasios” padebesiais ir ten garbės pilių sau statytybos. Nors “gudresnių-jų” ir neįvertinama, vietinė intelligen-tija veda pastovią kovą dėl išsilaiky-mo ir nerodo nei regreso, nei pesimis-tinių žymių. Turimomis jėgomis ra-miai dirba, moko lietuviškai lietuvių vaikus; žmonės noriai skaito lietuviš-kas knygas, lietuviškai pašoka ir pa-dainuoja. Jei ir pasvajoja, tai vien tik apie tai, kad gal Punksas kada nors ir vėl bus Lietuvos žemėje.

Ard.

P. S. Rašo Vilniaus Valstybinio Dai-lės Instituto studentas, praleidęs pusantrų metų Lenkijoje. — Red.

LIETUVIŠKA MOKYKLA

Laikraščiuose daugėja straipsniai lietuviškos mokyklos steigimo reikalu. Visų įvairiai pasisakoma, tačiau nėra, kiek žinau, jokio konkretaus plano, pagal kurį būtų galima pradėti veikti. Ypatingai glaudžiai su tokiomis diskusijomis yra surišta Vasario 16 gimnazija. Esu vienas iš jos mokinių. Nors čia kalbėsiu apie ją, bet problemos, kurios iškils, bus tos pačios kiekvienai lietuviškai mokyklai išeivijoje.

Vasario 16 gimnazija yra vienintelė pilna lietuvių gimnazija laisvame pasaulyje. Būdama vien tuo, ji yra visų lietuvių reikalas, nes jos gyvavimas parodo lietuvių gyvastingumą. Kiekviena markė, kiekvienas doleris ir svaras, kuris neina bankui, bet lietuviškai mokyklai, įrodo lietuvių norą ir užsispyrimą išlaikyti savo savitumą ir kartu yra protestas prieš jiems padarytą neteisybę.

Vien simbolinė vertė pateisina gimnazijos buvimą. Praktiška vertė yra taip pat didelė. Europos universitetuose yra nemažas skaičius jaunų lietuvių studentų, kurie mokinasi pilni pasiryžimo, kadangi jie žino, kad jų mokslas yra laisvos Lietuvos kapitalas. Be Vasario 16 gimnazijos tų studentų nebūtų. Čia kils klausimas: ar tie mokiniai negalėjo lankyti vokiečių gimnazijų? Kaikurie taip, bet nevisi. Vokiečių gimnazijos padaro didelę atranką. Kasmet vyksta egzaminai, į kuriuos ateina ketvirtų ir penktų skyrių mokiniai, kurie norėtų įstoti į gimnaziją. Tik mažiausia dalis jų yra priimama. Tarp tų mokinių yra Vokietijos inteligentų, viso vidurinio luomo vaikai, kurie ateina iš kultūringos aplinkos, ne iš lagerio. Kas iš mūsų studentų turėjo psichologijos kursą, tas žino, kiek daug reikiama vaikams augštos kultūros aplinka įstojamuose egzaminuose. Lagery užaugę vaikai nėra lygūs tuo atžvilgiu vokiečiams.

Kita kliūtis yra, kad vokiečių gimnazijos reikalauja mokesčio, kurio lietuviai tėvai kartais nepajėgia apmokėti. Svarbus klausimas vėl yra, ar lietuviukas baigęs vokiečių gimnaziją būtų naudingas lietuvis? Europoje nėra taip susigyvenusių lietuvių kolonijų kaip Amerikoje; ten trūksta lietuviškos aplinkos, kuri svetimą mokyklą lankančią paveiktų. Vasario 16 gimnazija atlieka svarbų uždavinį: ji pašalina visas kliū-

tis, kurios gabų lietuviuką galėtų atlaikyti nuo mokslo ir atstoja jam gyvenimą lietuviškoje kolonijoje. Iki šiol gimnazija atliko savo rolę gerai. Ji išleido didelį abiturientų skaičių. Be to, savo buvimu ji atlieka didelį lietuviškos propagandos darbą. Ji net atkreipė didžiausio Vokietijos katalikų dienraščio „Rheinischer Merkur“ dėmesį. Ją lankantieji žurnalistai atsiliepia apie ją spaudoj ir sprendžia iš išpūdžių gautų gimnazijų apie laisvų lietuvių ryžtą. Gimnaziją taip pat lanko augšti valdžios pareigūnai ir dvasiškiai. Gimnazijos jaunimo organizacijos dalyvauja tarptautiniuose suvažiavimuose ir garsina ten lietuvių vardą. Gera krepšinio komanda pakliūva dažnai į vokiečių laikraščių sporto skiltis.

Paskutiniu laiku gimnazija pateko į kontrolę. Kiek mus pasiekė tų įvykių silpni aidai ten buvo nesusipratimų mokytojų atžvilgiu. Aišku, gimnazija kaip kasdieninio gyvenimo faktas nėra tobula. Ten yra nesusipratimų, savanaudiškumo ir stoka mokomojo personalo. Tačiau tokios apraiškos dar nieko nepasako prieš pačią gimnaziją. Jos tik parodo, kad gimnazijai trūksta tvirto autoriteto, kuris įstengtų sutvarkyti reikalus taip, kad gimnazija pilnai atliktų savo tikslą. Gimnazijos tikslas yra grynai pedagoginis, todėl jokie politiniai aspektai neturi turėti svarbos jos atžvilgiu. Gimnazija yra vienintelė, todėl jai reikia ieškoti, kas geriausia. Vokietijoje yra žymių lietuvių kultūrininkų — jiems ši gimnazija yra tinkamiausia vieta. Jie ir turėtų spręsti, kas ten darytina ir kaip tvarkytina. Nežinau, kas galėtų įsteigti tokį autoritetą, bet atrodo, kad jis labai reikalingas. Norėčiau, kad tie žmonės, kurie sprendžia gimnazijos likimą dabar, matytų su koku pasišventimu ir tikėjimu čia renkamos aukos gimnazijos išlaikymui. Gal iš tokio pasiaukojimo jie geriau suprastų, koks augštas idealas duotas į jų rankas ir kokia didelė jų atsakomybė dėl jo.

Kiti turi radikalesnę receptą gimnazijos negalavimams baigti, būtent ją panaikinti ir pakeisti į prie vokiečių gimnazijos prijungto bendrabučio. Jeigu gimnazijos būtis tikrai tokia tamsi, tai toks pasiūlymas yra praktiškas. Tik su tuo praktišku pasiūlymu miršta vienas dalykas: *mokykla ir simbolis, vienintelė lietuvių gimna-*

Viešnia iš Vokietijos, ponė A. Grinienė tarp ponų J. Bachuno, L. Šimučio ir A. Rudžio.

Nuotr. A. Gulbinsko

zija laisvame pasauly. Ar galima jos taip greitai atsisakyti neišmėginus visų galimybių?

Sako, kad nėra mokytojų. Europoj yra lietuvių mokytojų. Taip pat neseniai atvyko mokytojų iš Lietuvos. Koks siauras egoizmas neleidžia gimnazijai priimti tinkamų mokytojų?

Sako, mokiniai prasti. Visose mokyklose yra tokių. Vieni išlaiko egzaminus, kiti ne. Reiktų padaryti atranką ir nevilkėti netinkamus mokinius iš gailėsčio iš klasės į klasę ir vėliau palikti juos gyvenimui be amato ar mokslo.

Sako, kad sąlygos prastos. Aišku, amerikono akimis žiūrint daug kas Europoj atrodo prastai. Tačiau buvo galima pakelti sąlygas anksčiau. Mokymosi ir gyvenimo sąlygos dabar yra žymiai pagerėjusios.

Bendrabučio planas mieste turi gerų pusių ir būtų gal realistiškesnis gimnazijos finansinių išteklių atžvilgiu. Tačiau ir jam yra kliūčių. Ar vokiečių mokyklos, kurios taip riboja mokinių skaičių, sutiktų priimti visą būrį svetimtaučių? Ar šitie vokiečių mokyklą lankantieji mokiniai rastų laiko lituanistiniams dalykams? Programos reikalavimai yra griežti; Vokietijos gimnazistai turi mažai laisvalaikio. Jei reiktų sujungti lietuviško bendrabučio programą su vokiečių gimnazijos programa, tada reiktų pakeisti arba sukurti jiems ypatingą programą. Toks pakeitimas reikalautų derybų su valdžia, nes nuo jos viskas priklauso. Ar buvo mėginta sužinoti, kaip vokiečių valdžia reaguotų į tokį planą? Prašau tik pagalvoti, ar gimnazija neatlieka savo tikslą geriau ir efektyviau būdama tokia, kokia ji yra.

Gimnazijos simbolinė reikšmė padaro ją mūsų visų reikalu, nors yra manančių, kad ji neša naudą tik Vokietijos lietuviams. Nemanau, kad kaip tik lietuviškos mokyklos klausime galima

atskirti Vokietijos lietuvių bendruomenę kaip atskirą vienetą ir atskirą problemą. Lietuviai gyvena dabar išsisklaidę po visą pasaulį, bet tai dar nereiškia, kad jie atskirti. Visus liečia tos pačios išeivijos problemos ir tas pats išeivijos uždavinys, todėl galvojimas lietuviybės reikalais turi vykti pasauliniu mastu. Atstumai atrodo baisūs, bet dar baisiau būtų, jeigu ryšiai visiškai nutrūktų ir vėlesnių kartų lietuviai neturėtų nieko bendro. Kai mėginau priminti Vasario 16 gimnazijos reikšmę visiems lietuviams, vienas atsiliepimas buvo: tėvai nesiųs savo vaikų taip toli. Bet yra tėvų, kurie siunčia; štai Tėvų Saleziečių mokykla Italijoj sutraukia lietuviukus iš viso pasaulio. Atrodo, kad čikagiečiams nereiks siųsti savo vaikų, nes jie tikriausia įsteigs savo lietuvišką gimnaziją. Bet manyti, kad tuo problema jau bus išspręsta, būtų egoistiška. Amerikos lietuviams tokia mokykla galėtų būti jaunimo auklėjimo centru, tačiau niekam kitam, nes išlaidos būtų per augštos. Jeigu solidariškumo jausmas tarp visų pasaulio lietuvių bus stipresnis, Vasario 16 gimnazija bus pilnai suprasta. Ji įgis naujos reikšmės dėl savo palankių sąlygų, dėl palankios vietos ir dar dėl vienos svarbios priežasties, kad ji jau — yra.

Šiame straipsny mėginau sutraukti argumentus, kurie buvo pasakyti prieš ar už Vasario 16 gimnaziją. Taip pat nevengiau pasakyti savo nuomonės, kaip jos abiturientas. Prašau skaitytojus visu rimtumu prisidėti prie diskusijų spaudoje, pateikiant savo mintis bendrais lietuviškos mokyklos reikalais. Visi jas išlaikome, palaikome ir visi jos ateities planus diskutuokime. Baigiu vieno Lessing dramos charakterio žodžiais: „Aš laikyčiau tą žmogų savo priešu, kuris atimtų man teisę apsišviesti“.

Rimvydas Šliažas

Danutė Brazytė skaito savo kūrybą „Ateities“ jubilėjiniam koncerte.

CHA - CHA

Šoka trypia Jonas
Cha-cha-cha.
Prakaitą tik braukia
Alkūne laisva.

Pavyzdžių juodukams
Po palme liekna:
Jie neprakaituoja
Šokdami cha-cha.

Šaukiu keršto žygin
Seniorus visus,
Eksportuokim valsa
Į šiltus kraštus.

Šoka trypia Jonas
Cha-cha-cha.
Vanduo teka šonais
Cha-cha-cha.

GIMNAZIJOJE

Mokykla ir internatas,
Parkas kaip ir koks kvadratas
Didi Laisvė tvarko mus,
Be tvarkos juk nieks nebus.

Tenka ten gerokai šokti,
Bet nemaža ir išmokti,
Plaukus rauti, kojas plauti,
Kojon šauti, bausmę gauti.

Už tokį pasielgimą
Nesulauks nieks atleidimo.
(Išsiųsti iš internato —
Kas dabar pasaulį mato?)

Bet plaukai seniai nerauti,
Kojos pamirštos nuplauti,
Dėl plaukų — nekoks dalykas,
Dar galvos, kad koks plėšikas.

Galvą tenka užsidengti,
Plauti bet geriau išvengti,
Kartą juk vistiek numirsiu,
Purvas buvęs, dulke virsiu.

ATEITININKŲ KONGRESĄ PRISIMINUS

Per kaktą prakaitas plačiausiom upėm liejos,
Nuo prakalbų, draugysčių ir saulės spindulių.
Ir vėl šiandien, toli nuo jubilėjaus,
Sušilt tik šokant begaliu.

Giedojo, ir dainavo, ir čirpino čelistas,
Visus iš klumpių vertė balsas Stankaitytės.
Ir Sherman viešbuty organizuotai valgėm vištą,
Kad būt geriau kalbėti ir klausyti.

Jaunimas tarė žodį, konkretų ir abstraktų,
Ir veik visi veikimą akcentavo,
Visi ieškojo į teisybę raktų,
Skaičiavo, protestavo ir balsavo.

Ir apie praeitį gerokai prakalbėjom,
Ir truputį užmiršom pažvelgti, ką veiksime ateity.
Užkulisų suskilusius sujunginėjo
Ir maudė ten viens kitą kaip pirty.

Ir taip ir atšventėm auksinį jubilėjų,
Su prakalbom, koncertais ir malda.
Bet jeigu būtų Jakštas kongresan užėjęs,
Būtų visus pagerbęs ir pašventinęs lazda.

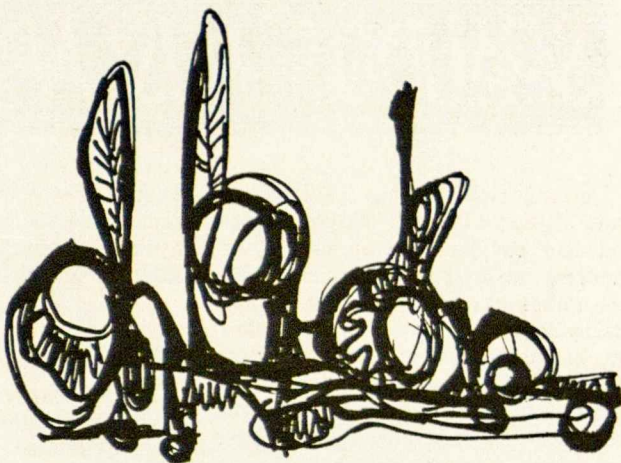
Mikas Mužikas

STUDENTO MEILĖ

buvau išėjęs šokt aš vieną vakarą
ir suradau ten ką? —
atspėk!
juk nesunku.
ir dar vis nežinai?
taip dailią, meilę ir gražiu kaklu figūrą —
dabar tai jau tikrai žinai?
tai bonką!!
išpylęs jos gražų veidą aš į stiklą
pamačiau jame tai, ko troškau taip karštai.
dabar tai jau tikrai žinai?
ką aš mačiau,
ko troškau,
bet tu manai žinąs ir nieko nežinai
tai buvo taip balta, skaisti putelė
to gelsvo gėrimėlio.

išmirkusi korka...

Pagalvok!

1. Vytolis važiuoja į Detroitą ir pastebi kad šalia kelio pastatytos „Flitz“ alaus reklamos turėtų būti to paties nuotolio nuo viena kitos. Patikrinti, ar tai yra tiesa, jis pasižiūri į laikrodį, suskaičiuoja reklamas kurias jis pravažiuoja per vieną minutę, ir nustebęs mato, kad kiekis reklamų, kurias jis pravažiavo per minutę, yra lygus jo mašinos greičiui padaugintam iš dešimt. Koks atstumas yra tarp kiekvienos reklamos?

Ats. Šiai problemai išspręsti visai nereikia žinoti mašinos greičio. Jeigu x yra skaičius „Flitz“ reklamų kurias Vytolis pravažiavo per vieną minutę, tai per valandą mašina pravažiuotų $60x$ reklamų. Mašinos greitis yra (tai buvo pasakyta) $10x$ mylių per valandą. Per $10x$ mylių pravažiuos $60x$ reklamų, o per vienos mylios atstumą jis pravažiuos $60x / 10x$, tai yra, 6 reklamas. Reklamos yra $1/6$ mylios, arba 880 pėdų nuo viena kitos.

1) a. Jeigu Jonas namie, jo žmona, Audronė, irgi yra namie.

b. Arba sūnus Petras arba duktė Marytė yra namie, bet gali ir abu kartu būti namie.

c. Audronė arba antras sūnus, Leonas, yra namie, bet niekados abudu nėra kartu.

d. Marytė ir Leonas visuomet yra kartu, todėl jie du arba namie arba ne.

e. Jeigu Petras namie, tai Jonas ir Marytė irgi yra namie.

Klausimas: kas pagaliau yra namie ir kas ne?
Ats. Leonas ir Marytė yra namie. Jeigu netiki, paklausk Leono arba Marytės, arba abiejų.

3) Jonas klausia Dalios: „Ar norėtum su manim eiti į Naujų Metų sutikimą?“ Dalia jam

atsako: „Patelefonuok man šį vakarą, aš tada pasakysiu“.

„Mano numeris yra Tannenbaum...“

Jonas išsitraukia pieštuką ir popieriaus ir laukia.

„Numeris“, ji tęsia, „turi 4 gale. Jeigu 4 būtų priekyje, tai numeris būtų lygiai keturis kartus didesnis už mano tikrą numerį.“ „Ar aš turiu išspręsti šią mįslę tik dėl to, kad su manim išeitum?“

„Taip...“

Jonas ėjo su Dalia į Naujus Metus. Ar tu būtum ėjęs?

Ats. ?

4) Kaip galima padauginti 4,109,589,041,096 iš 83 suvartojant kuo mažiausiai laiko?

Ats. Tai yra labai lengva ir galima padaryti per vieną sekundę.

Padėk 3 prie o 8 po skaičiaus, kurį daugini, ir tai yra atsakymas.

5) Du tėvai davė savo sūnums dovanų. Vienas tėvas davė savo sūnui 80 rublių, kitas tėvas davė savo sūnui 50 rublių. Iš viso dovanų buvo duota 130 rublių, bet abu sūnūs kartu vistiek turėjo tik 80 rublių. Kodėl?

Ats. Pirmas tėvas buvo antro sūnaus senelis. Senelis savo sūnui davė 80 rublių, iš kurių kitas sūnus gavo 50 rublių.

Paruošė Petras Kaufmanas

SPAUDOS PUSLAPIUOSE

Europoje sukėlė didelį susidomėjimą italo daktaro Petrucci eksperimentas. Petrucci pavyko retortoj augantį organizmą išlaikyti gyvą 29 dienas. Spiegel aprašo eksperimentą, praneša apie Bažnyčios neigiamą reakciją ir parodo, kad tokie eksperimentai yra svarbūs ir jau 1944 metais vykdomi. Jau šitame žurnale rodoma, kad įvyko konfliktas su bažnyčia. Petrucci buvo net įskųstas teismui už žmogaus nužudymą, nors tas organizmas neišsivystė į žmogaus formą.

Prancūzų katalikų žurnalas *Les Signes du Temps* kovo numery turi straipsnį, kuris nagrinėja Petrucci eksperimento ideologinį aspektą. Jame pastebimi virš visos polemikos du frontai: Griežtas Bažnyčios nusistatymas prieš visus tokios rūšies bandymus ir atsakingų mokslininkų pažiūra, kuri mato tame mėginime pozityvių rezultatų mokslui. Tačiau tie mokslininkai turi rezervų, turi kriterijų, su kuriomis jie matuoja davinius. Kaikurie išreiškė savo susirūpinimą tokia žmogaus manipuliacija su žmogum. Autorė iš tokios laikysenos padaro išvadą, kad iš dalies mokslas žiūri kitaip į šį eksperimentą negu Bažnyčia, bet kartu turi rezervų, kuriems paremti jam reikalinga religijos pagalba. Bažnyčios pavienių atstovų pareikštas dabartinis nusistatymas, kuris atmets visus eksperimentus, nėra priimtinas mokslininkui. Autorė siūlo abiems pusėms sueti, mokslininkams ir teologams, ir surasti bendrą santykį.

Tame pačiame numery yra kitas įdomus straipsnis, **Marksizmas ir Religija**, parašytas Bernard Gardey. Jame jis nagrinėja komunisto Gilbert Mury

knygą „Essor ou declin du catholicisme français“. Mury nagrinėja bažnyčią iš sociologo taško ir mėgina atsakyti į šiuos klausimus:

1. Iš kur katalikybės pastovumas?
2. Iš kur katalikų akcijos gyvumas kaimuose?
3. Kaip bažnyčia, pati atskirta nuo darbininkijos, sugeba patraukti miestuose?
4. Ar yra priešiškas tarp miesto ir kaimo katalikų?
5. Ar galima numatyti katalikybės tvirtumą ir pastovumą?
6. Ar nėra prancūzų katalikybėje tarpų, kuriuos būtų galima plėsti ir tuo ardyti?

Gardey sutinka su Mury paimtu sociologo žvilgsniu. Katalikybė yra sociologinė realybė ir tuo tos šakos mokslui prieinama. Religija turi giliai sociologinį charakterį: Jai reikalingas žodis, kad išreikštų Dievą ir veiksmas, kad įrodytų jį. Tačiau Gardey baigia bendrumą su Mury, kada šis matuoja faktus su marksistinėmis doktrinomis, reiškia palygina juos su realybe, kuri tik sugalvota, ir kurią jis visvien nelaiko hipoteze, bet tiesa. Gardey straipsnio tikslas yra įrodyti, kokia klaidinga ta marksistinė „realybė“ yra.

Mury teigia, kad vidurinio luomo žmonės yra religingi. Jie dar nepribrendę socializmui ir todėl bėga į bažnyčią ieškoti vienminčių ir bendrumo. Katalikas Gardey parodo naujausią statistiką, kuri pažymi, iš kokių luomų procentaliai tėvai leistų vaikus į religines mokyklas. Šioj statistikoje vidurinio luomo tėvai norėjo mažiausiai siųsti savo vaikus į religines mokyklas. Tuo Mury teigimas jau sugriautas.

Kita Mury nesuvokta realybė yra naujoji technikų klasė, kuri nėra nei kapitalistinė, nei proletarinė, nes ji skaitosi augštesnia už ją. Gardey mano, kad Mury vengė to fakto, kadangi jis neturi jo kur dėti savo marksistinėj sistemoj, kuri pažįsta tik kapitalistus ir proletarus.

Dar kitas pavyzdys, kaip marksistas manipuliuoja faktus, kad jie tilptų į sistemą, yra šis: Mury laiko gerus katalikus išimtimi, o tuos su komunistais balsuojančius taisykle. Dar kitas kaltinimas yra, kad toj knygoj panaudotos statistikos ir daviniai yra per seni, visi surinkti prieš 1950 metus. Naujiesiems buvo apleisti todėl, kadangi Mury nemokėjo juos suderinti su savo ideologija. Tokie yra pavyzdžiai komunistų dogmatizmo, kuris jau nebeatitinka realybe.

Gardey taip pat turi skirtingą nuomonę kaikiurių faktų interpretacijoj. Jis nesutinka su nuomone, kad žmonijos evoliucija vyko be religijos. Gamtos tyrinėjimas buvo ant tiek svarbus, kad jis išvystė modernųjį mokslą, tačiau jis neišvystė dabartinės visuomenės. Mokslas yra visiems žmonėms visokių tikybų prieinamas, nes visi gyvena toj pačioj gamtoj. Ir krikščionys priėmė mokslą ir tai geriausias įrodymas, kad nėra antagonizmo tarp religijos ir mokslo. Čia Gardey vėl pastebi faktą, kuris prieštarauja marksizmui, kuris laiko darbininkiją pribrendusią socializmui ir buržuaziją religijos rėmėja: Ateizmas buvo kuriamas buržuazijos intelektualų ir tik nuo jų pasiekė darbininkus.

Kitas marksistų metamas katalikams kaltinimas yra toks, kad esą katalikai yra atitolę nuo gyvenimo. Gardey nemano, kad religija prieštarauja žmogaus sąlygoms ir toliau ji nuo gyvenimo. Žmogus yra atitolęs tik tiek, kad jis randa savo tikslą Dievuje per Kristų. Tokio „atitolėjimo“ krikščionis negali atsisakyti. Gardey tad padaro išvadą:

1. Nėra priešingybės tarp mokslo ir religijos,

2. Krikščionys neatsisako savo „Nutolėjimo“.

Gale Gardey pastebi, kad išaiškinus šias tiesas, joks susitarimas su marksistais nėra įmanomas. Jis kreipiasi į komunistus su klausimu: Ar jie yra tikri, kad jie dar šių laikų žmonės ir ne praeities? Jis mato katalikams ir prancūzų komunistams bendrą tikslą: Apsaugoti ideologiją ir tuo žmogaus esmę nuo technikos vergijos. Tas tikslas bus tik tada bendras, kai komunistai atsisakys nuo atgyvento dogmatizmo ir pradės vėl realybei į akis žiūrėti. Jis parodo teigiamą pavyzdį — tai Maskvos profesorius, kuris skaito vakariečių knygas ir jų žiniomis

Solistė E. Blandytė ir M. Motekaitis per jub. koncertą.
Nuotr. A. Gulbinsko

„Sūkurių” redakcija. Pirmoj eilėj: Gražina Bičiūnaitė, Jūratė Juozevičiūtė, Rita Jaraitė, Jolanda Eigelytė, Anelė Binderytė, Zita Acalinaitė. Antroj eilėj: Margis Matulionis, Jonas Račkauskas, Vaclovas Šaulys, Alvydas Bičiūnas, Jonas Mickevičius, Remigijus Poskočimas.

Nuotr. J. Račkausko

praplečia savo marksistinį akiratį, kurio jis neatsisako, bet kuriame jis vis dėlto ir neužsidaro.

Ateities kovo numery supažindino skaitytojus su vokiečio P. Giloth straipsniu „Bažnyčia prie ateities slenkščio”, kuris buvo žurnale *Hochland*. Jo mintys buvo gilios ir drąsios, tačiau nevisiems priimtinos. Štai kitas vokiečių katalikų žurnalas *Stimmen der Zeit*, kovo mėn. 1961 m. įdėjo Hugo Rahner S.J. straipsnį „Konstantinische Wende?”, kuris atsako į Giloth teigimus. Jo pagrindinis kaltinimas Giloth’ui yra, kad jis dalykus per daug suprastino. Jis nori tikėjimo, kuris neturėtų nieko bendro su valstybe. Tačiau krikščionybė pripažįsta valstybę, laiko ją Dievo įkurta. Bažnyčia laikė save visuomenės gyvenimo dalimi dar prieš 313 metus, bet visada koegzistencijos būdu su valstybe. Su Konstantinu, kuris padarė krikščionybę valstybės religija, riba tarp bažnyčios ir valstybės pasidarė šiek tiek neaiški, bet ji niekad nedingo. Bažnyčia visada reikalavo sau laisvės savo misijai, kartu pripažindama valstybės teises. Autorius parodo keturių popiežių, kurie valdė jau po Konstantino patvarkymo, pavyzdžiais, kad buvo kova už bažnyčios laisvę nuo valsty-

bės ir kad todėl negalima atmesti viską, kas įvyko po 313 metų kaip vieną didelę klaidą. Giloth kaltino, kad buvo panaudota prievarta, reiškia profaniškas būdas, misijoms. Čia jam vėl primena, kad nors riterių ordinais taip darė, vis dėlto kartu vyko misijos grynų evangelijos dvasioj, pvz. Grigaliaus Didžiojo anglų saksų misijų politika, šv. Pranciškus Ksaveras ir kiti. Tuo autorius paremia savo priekaištą, kad Giloth apibudindamas tų laikų bažnyčią kaip „Galios bažnyčią” dalykus per daug suprastino.

Atmesdamas pasaulinę galią Giloth atmetė ir autoritetą ir metodą. Norėdamas išrauti iš bažnyčios Konstantiniško periodo likučius, reiškia galios, jėgos panaudojimą, jis pasisakė prieš autoritetu paremtą bažnyčią, kaip ji pavyzdžiui reiškiasi su „potestas indirecta”. Autorius nemato, kur Giloth sustotų norėdamas suvidinti bažnyčią. Jis privestų prie bažnyčios matomos struktūros panaikinimo. Rahner primena, kad ši matoma struktūra yra Kristaus mistinio kūno dalis. Jis sutinka, kad matomą struktūrą reikia surišti su nematoma, bet Giloth atstovaujamas vienapusiškumas slepia kard. Suhard išreikštą pavojų: „Jie pasilaiko nuo bažnyčios tik jos transcen-

dencija, bet jos realizavimosi dabarty kaina.” Autorius tuo pabrėžia, kad bažnyčia teigdama valstybės tvarką turi joje būti. Tai ji padaro turėdama savo matomą struktūrą, kuri nėra negyvas padaras ir tik tai struktūra, bet riša struktūrą su dieviškomis tiesomis. Bažnyčia tuo dar netampa „galios bažnyčia”. Tokį vardą galima tiksliau suteikti rytų bažnyčiai, kurioj įsivyravo pažiūra, kad bažnyčia negali veikti be pasaulinio autoriteto. Giloth atstovauja tik kitam ekstremui: jis atsisako visiškai autoriteto. Tos dvi priešingybės yra išreikštos taip: viena — kūnas be dvasios, kita — dvasia be kūno. Katalikų bažnyčia yra kūnas su dvasia, arba nekintanti tiesa kintančioj formoj. Bažnyčios struktūra yra jos būdas stovėti gyvenime ir atstovauti tiesai jame. Savo žemiškos nelaisvės liūdesio drabužių bažnyčia nusiims tik tada, kada ateis laisvės Kristuje diena, po kurios nebeseka jokie šimtmečiai.

*Kad tu, gude, nesulauktum
Ne taip, kaip tu nori.*

A. Baranauskas

Korpi! Grandis priima naują narį. P. Kaufmanas kala savo vinutę į Grandies skydą.

„Draugo“ klišė

(Foto J. Meškausko)

BOSTONAS

Bostone kovo 19 d. įvyko at-kų susirinkimas. Susirinkime buvo nagrinėta tema — Šeimos principas: mišrios šeimos. Aloyzas Mučinskas referavo kaip socialinis mokslas atsižvelgė į šitą klausimą. Silvia Kriščiukaitytė koreferavo, dėl ko konfliktai iškyla mišrioje šeimoje.

Iš diskusijų bendra išvada išėjo, kad tautos ateitis yra šeimos rankose. Jeigu šeimos nariai bus kitos tautybės, ta šeima nustos lietuviškų papročių, lietuviškos kalbos; ir lietuviškoji dvasia tokioje šeimoje užges. Turime prisiminti, ateitininkai, (vienas kolega pareiškė) kad esame gimę lietuviais, taigi yra mūsų prievolė išlaikyti tautines savybes. Tą tik galime padaryti per gryną lietuvišką šeimą.

Einamieji reikalai parodo, kad Bostono at-kai dar nėra galutinai užsalę. Kovo 25 dieną ruošė susirinkimą moksleiviams supažinti juos su įvairiomis Bostono kolegijomis. Taip pat ruošė atvelykinius šokius, bal. 9 dieną.

NEW YORKAS

Snigui ištirpus New Yorko draugovė vėl subruzdėjo. Kovo 3 d. susirinkom p. Tallat-Kelpšų namuose. Kęst. Kudžma skaitė įvadinę paskaitą į metinę temą — Ideologijų kova šių dienų pasaulyje. Prelegentas trumpai paminėjo svarbesniasias ideologines kryptis ir ilgiau apsistojo prie egzistencializmo. Susirinkimui pirmininkavo E. Adomaitis, sekretoriavo L. Skobeikaitė.

Kovo 24 d. susirinkime pas p. Vai-

tiekūnus pasiklausyti kun. St. Railos pašnekesio apie gavėnios papročius Lietuvoje. Iškilo ilgos ir įdomios diskusijos. Buvo dar aptarti eiliniai organizaciniai reikalai. Susirinkimui pirmininkavo J. Strimaitis, sekretoriavo L. Skobeikaitė.

Verbų sekmadienį buvo New Yorko ateitininkų bendra šv. komunija ir pusryčiai. (dem.)

PUTNAMAS

Kovo mėnesio pirmasis susirinkimas įvyko kovo 1 dieną. Susirinkimas susidėjo iš einamų reikalų svarstymo. Buvo nustatyta Pax Romana minėjimo data. Nutarta ta pačia proga pristatyti ir padiskutuoti atsiųstą temą: „Studentas ir socialinis teisingumas“. Šiame susirinkime buvo paskelbta metinės šventės data — gegužės 7 dieną. Nutarta išsiuntinėti pranešimus paskelbiančius šventės datą. Pasitarus su Kun. Dr. V. Cukuru ir jo sutikta duoti paskaita apie egzistencializmą buvo nustatyta šio susirinkimo data.

Sekmadienį, kovo 7 dieną studentės ir moksleivės Ateitininkės susirinko paminėti Pax Romana dieną. Susirinkimas buvo atidarytas malda, kurią sukalbėjo pirmininkė, Audra Antanaitytė. Rimigailė Kucinaitė supažindino naujas nares ir senom davė progos atnaujinti žinias apie Pax Romana organizaciją. Rimigailė pristatė šiuos pagrindinius punktus: organizacijos sudėjimas, darbai, veikla, prasmė, organizacijos reikalavimai. Ji paminėjo, kad šiais metais sueina 40 metų nuo organizacijos įsikūrimo. Sekantis susirinkimo punktas buvo pristatymas

temos, „Studentas ir socialinis teisingumas“. Nijolė Sabaitytė ir Aurelija Kucinaitė apibūdino temą. Nijolė davė definiciją, kas yra socialinis teisingumas, ko jis reikalauja ir ką jis duoda, kodėl jis reikalingas. Aurelija pristatė įvairias problemas įveliančias socialinį teisingumą. Ji pabrėžė, kad prie socialinio teisingumo problemų atitaisymo turi prisidėti visi. Toliau sekė diskusijos, kurios buvo paremtos pristatytų klausimų, parengtų Aurelijos ir Nijolės. Į diskusijas visos smarkiai ir gyvai įsijungė, tiek studentės, tiek moksleivės. Buvo girdėti tikrai įvairių ir įdomių nuomonių. Susirinkimą uždarė Nijolė Jaškulytė — moksleivių pirmininkė sukalbėdama malda.

Kovo 19, sekmadienio vakare, studentės ateitininkės susirinko išklausti kun. dr. V. Cukuro paskaitos. Jo paskaitos visad nekantriai laukiamos, nes jos įdomios. Audra Antanaitytė atidarė susirinkimą malda. Kun. Cukuras pradėjo paskaitą supažindindamas klausytojus su egzistencializmo istorija. Egzistencializmas, tai bendras stogas, po kuriuo bando susigrūsti įvairių sričių žmonės. Egzistencializmas atsiliepia į kažkokį žmogaus jėskojimą, nerimą. Kun. Cukuras padarė skirtumą tarp krikščioniško ir ateistinio egzistencializmo. Jis pristatė pagrindinius žmones, kurie ypatingai leido egzistencializmui išsiplėtoti, pavyzdžiui Kierkegaard, Heidegger, Kafka, Nietzsche ir kt. Be egzistencializmo istorijos kun. Cukuras pristatė šių modernių laikų pažiūras, kas gali toliau iš egzistencializmo išsivystyti. Po paskaitos jaukioje nuotaikoje buvo diskusijos prie arbatėlės ne vien tik egzistencializmo klausimais, bet ir kitom šių dienų problemom. Arbatėlė ir diskusijos užsitęsė į vėlyvą vakarą. Prisisėmusios įdomių minčių studentės išvyko į sapnų karalystę.

Nijolė Subataitytė
korespondentė

TORONTAS, Ont.

Sausio 7, 8 dienomis Toronte įvyko Moksleivių Ateitininkų organizaciniai - ideologiniai kursai. Kursuose dalyvavo 50 moksleivių ateitininkų iš Hamiltono, Rochesterio ir Toronto. Kursų metu paskaitas skaitė J. Žiūraitis „Kas yra Ateitininkas“, J. Pleinys „Katalikiškoji spauda“, B. Krokys „Inteligentiškumas“, V. Birieta „Susirinkimai ir pirmininkavimas bei sekretoriavimas“, S. Juozapavičius „Pareiginumas“ V. Matulaitis „Charakterio ugdymas“. Iš pačių moksleivių referatą skaitė Lionė Stanevičiūtė iš Hamiltono ir pietų metu kalbėjo Augustinas Juodvalkis iš Rochesterio.

Organizacinius kursus organizavo Tėvas Rafaelis artimame kontakte su Toronto, Hamiltono ir Rochesterio sendraugių ateitininkų pirmininkais.

MES KURIAME

LAISVĄ EUROPA

Katalikų Egzilų Jaunimo Biuro Studijų Dienos Gautinge

1. TARPTAUTINĖ DALIS

Unesco Instituto patalpose susirinko apie keturios dešimtys ukrainiečių, gudų, čekų, slovėnų, latvių ir lietuvių jaunimo pažvelgti į savo rolę ir savo uždavinius Europos tautų šeimoje. "Mes statome laisvą ir vieningą Europą" — taip skambėjo vedamoji šio suvažiavimo mintis.

Sekančią dieną, po bendrų mišių ir pusryčių, Vokietijos Bundestago ir Europos Parlamento narys Hans Schultz skaitė paskaitą "Dėl Rytų ir Vidurio Europos Ateities". Remdamasis savo asmenine patirtimi ir į spaudą nepatekusiomis politinėmis informacijomis, jis gyvai nupiešė dabartinę pasaulio padėtį ir iš jos artimoje ateityje galinčias iškilti progas komunistų pavergtoms tautoms.

Per gruodžio 29 dienos pagrindinę paskaitą "Kas yra Europa?" Bavarijos Radijo komentatorius Dr. Johannes Gaitanides iškėlė pagrindinius Europos ir Azijos kultūrų skirtumus.

Tiesioginiai pačių studentų problemos palietė Bavarijos Darbo Ministerijos atstovas Otto Maurer. Kalbėdamas apie jauno tremtinio bendruomeninį įjungimą, jis pradžioje panagrinėjo namų ir tėviškės problemą (Was ist Heimat?) ir iš to padarė išvadą, kad tremtinių kultūrinių troškimų patenkinimas yra įmanomas tikrai per pačių tremtinių vadus. Po to jis smulkiai atvaizdavo vokiečių valdžios pastangas padėti svetimšalių jaunimui, ypatingai paliesdamas stipendijų ir profesinio darbo galimybes. Baigęs, paskaitininkas labai mielai ir išsamiu atsakė į beveik nesuskaitomus studentų užklausimus.

Be šių pagrindinių paskaitų, p. Hermann Fuhrich kalbėjo apie rytų Europos liaudies dainų panašumus. Nors jo paskaita buvo truputį per daug techninio pobūdžio, buvo malonu išgirsti, kad į vokiečių kalbą išverstos čekų, lenkų ir kitų tautų dainos susilaukia labai didelio vokiečių jaunimo susidomėjimo. Buvo įdomi ir Egzilų Biuro asistento p. Laza Dodic paskaita apie tremtinių bendradarbiavimo galimybes Europos Taryboje ir tarptautinėse organizacijose. Paskutinę dieną įvykusių diskusijų metu dėl ateinančių panašių studijų dienų temos, dauguma studentų pageidavo giliau panagrinėti pagrindinius įvairių Europos tautų kultūros bruožus.

Gruodžio 30 vakare įvyko koncertas, kurį išpildė slovakių solistas Dr. Josef Sramek ir pianistas p. Vojtech

Vogel. Ypač klausytojams patiko labai nuotaikingai sudainuotos slovakių plėšikų dainos.

Prie koncerto teko prisidėti ir lietuviams. Nors nelabai buvo jauku pasirodyti su improvizuotais tautiniais šokiais (gimnazistams neatvykus...) po Dvožako, Šopeno ir Rachmaninovo kūriniių, lietuviai buvo labai šiltai žiūrovų sutikti.

Keturiolika lietuvių studentų netikėtai sudarė didžiausią nuolatiniių dalyvių grupę, bet ir tikrai aktyviai dalyvavo kiekvienose diskusijose. Už sudarytas sąlygas dalyvauti ir už vykusią programos paruošimą Egzilų Biurui priklausio tikrai nuoširdi visų padėka. Gražią lietuvių nuotaiką gal tik truputį drumstė faktas, kad keletas studentų ir moksleivių, kuriems buvo paruoštos vietos ir išrūpintos išlaidos, ne tik neatvyko, bet net nerado jokio reikalo apie tai iš anksto pranešti. Kviečiant tokius asmenis į suvažiavimus ateityje reiktų būti atsargesniems.

Viso Studijų Dienose dalyvavo apie 40 asmenų, nuolatinis dalyvių skaičius siekė apie dvidešimt penkis.

2. LIETUVIŠKOJI DALIS

Sekančios dienos rytą, išsiskirsčius kitataučiams dalyviams, pranykus net visiems vyresniesiems, visiems vadovams ir pačiam namų direktoriui, Jaunimo Institutas visiškai atiteko lietuviams studentams. Su savo salėmis ir sniegu pridengtu parku, su plokš-

telių kolekcija, rimtų ir nerimtų gėrimų atsargom — ir net su gyva, tikra namų virėja, kuri kažin ar kada nors tokio dydžio grupei tiek pritepė buterbrodų ir tiek privirė kavos.

Pagrindinę lietuviškosios "rimtosios" programos dalį sudarė po vakarių kol. J. Medušausko prarastos diskusijos. Nevieno dalyvio įspūdžiu, tai buvo geriausia pavykusios Vokietijos studentų diskusijos paskutinių metų bėgyje. Didele dalimi tai priklausė nuo fakto, kad buvo kartu susirinkę nevien patys aktyviausi studentai, bet kad kartu dalyvavo ir vyresniųjų bei moksleivių atstovai. Bet gal svarbiausia buvo tai, kad vyresniesiems būdavo tik tada leidžiama kalbėti, kai jaunesnieji jau būdavo tuo ar kitu klausimu viską pasakę. Taip kiekvienas galėjo — gražiai kiekvienam klausimui paskirto laiko rėmuose — pasakyti viską, ką tik jis norėjo. Tenka tik laukti, kad diskusijose pareikštos mintys pamažu išsilis ir į praktinį veikimą.

Paskui gi atsikvėpė ir tinkamai apsirėngę, dalyviai rinkosi Naujų Metų iškilmėms, kurios prasidėjo apie devintą — ir baigėsi... tą gali pasakyti tik kiekvienas atskirai... Keleta minučių prieš vidunaktį, pasitraukę iš muzikos triukšmo, visi trumpai prisiminė savo artimuosius namie, Lietuvoje ir kitur; pagerbė Kristų malda į Laikų Viešpatį — ir grįžę salėn dvyliką mušant, sveikino vienas kitą su putojančiais plonučiais stiklais...

Šokius keitė dainos, dainas keitė kava, kavą keitė šokiai. Apie trečią valandą salė pradėjo pamažu tuštėti. Saulei tekant, ten besėdėjo tik vienas vienas kolega, paskendęs viduramžių liaudies dainų garsuose — kurių iki tol jam niekas nenorėjo duoti progos klausytis.

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAI

50 METŲ JUBILIEJAUS PROGA

AUKOJO:

MAS Vakarų Apygarda	\$100.00
Vyr. Giedros Korp!	10.00
F. Mackevičius	10.00
Kun. J. Pakalniškis	10.00
Kun. V. Kaleckis	7.00
VL. Litas	5.00

Jub. Numerio išlaidoms padengti

aukojo:

Kun. Vikt. Dabušis	\$5.00
Po \$2.00: Kun. J. Pakalniškis, Kun. F. Kireilis, Kan. F. Kapočius, P. Kliorys, K. Bulsienė.	
Po \$1.50: V. Radzivanas, Č. Grincevičius, R. Sadauskas, V. Dumbrytė.	
Po \$1.00: E. Vilimaitė ir Izd. Giedraitis.	

Europos skaitytojų sąskaitai padengti

aukojo:

S. Šimaitytė	\$5.00
--------------	--------

A. Barzdukaitė	5.00
Kun. J. Pakalniškis	3.00
A. Giedraitis	1.00
Br. Krokys	1.00
V. Radzivanas	0.50

GARBĖS PRENUMERATŲ PRISIUNTĖ:

A. Kazickienė, A. Baronas (Venezuela), R. Baltrukėnaitė, Kun. Pr. Kuras, Prel. L. J. Mendelis, Prel. Ign. Albavičius, Kun. J. Švagždys, Kun. J. Panavas, Kun. T. Narbutas, Kun. J. Sujšinskas, Kun. J. Ruokis, Kun. Dr. J. Starkus, Dr. P. Zemaitis, Pr. Povilaitis, A. Butkus.

"Ateitis" nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams už aukas ir garbės prenumeratas.

